

יכין

מ"ע

לא

עצרת כמ"ש והקירבתם אשה
לה' עצרת וזו (לא) שלא
לעשות מלאכה בשמיני עצר'
כמ"ש ביום השמיני וכו' כל
מלאכת עבודה לא תעשו.
והוא חג בפ"ע, וענין חוה"מ
של פסח וסוכות. לענין איסור
איוה מלאכות למדו חו"ל
ראסור מכמה פסוקי' במסכת'
חגיג' ולזה הסכי' הרמב"ם
ז"ל ורבי' עמו שעיקר איסורו
הוא מראוריית', רק שנמסרו
פרטיהם לחכמים ז"ל איוה
להתיר איוה לאסור, אבל
הרמב"ם ז"ל כתב שאינו
אלא מד"ס, וקראי סמכתא
בעלמא ניהו: (כצורנו)
ליטול לולב שבעת ימי החג.
כמ"ש ולקחתם לכם ביום
הראשון פרי עץ הדר וכו',
ונוהג בכל מקום ובכל זמן
בזכרים ולא בנקבו', ובמקדש
הי' ניטל כל שבעה, וביום
הראשון אפי' הוא חל בשבת,
ובגבולין אינו ניטל בשבת.
אפי' ביום הראשון, והעובר
ביטל עשה זו: (צורס) לישב
בסכה כל שבעת ימי החג.
כמ"ש בסכת תישבו שבעת
ימים, ונוהג בכ"מ ובכל זמן
בזכרים אבל לא בנקבות.

שירה לחיים

ל"ח

קצו

ל מלאכות אז ל פעולות אינם
ל צורך אוכל ל כולם א סור (ייד)
מעשות תמנע ותכלה):

קצו כצורנו בפות צמרת ופרי ראיה גדר
וערבוב כולם צמחים וביים
ראשון נקחם ונשמחם. (נזמן)
סמחתינו):

קצו צורם צאתה ובואה רמש מבייתה צל
נסוכה ראה מושקה (זכר לעני
כנולולא יסוף זכרס):

בהר יס' ז' מ"ע וי"ז ל"ח:

קצו ואיבינו ובשביעית ארמיה יעזב כל קצח
יהיה נחרש ונזרע (נחשך לונו):
פלילים פרגהו ל כרם יהיה לך יעזב קצמ
מלומדו (נחלילס):

כי בראש וצמח בספיחים ירה ר
כלא מנע בקצירת יבולה (כק
לכל חית הסדה הסלילי):

מגפן מנע גידוש פירות ג ידקה (מעני ר
הנסן):

קצו ספור דרור מיוכל (סנע סנים סנע
סעמים כי זה כל הסדה):

ולילה הראשונה חייב כל אדם לאכול בסכה, לכל הפחות כזית פת, ושאר
הימים רשות שאם רצה לאכול חוץ לסכה אכילת אדעי, אוכל, אבל אכילת קבע
דיוקא בסכה, ושינה אסור חוץ לסכה אפי' עראי, אם לא שהוא חולה או
מצטער, ואם עבר על זה ביטל עשה: (ואיבינו) שלא לעבוד האדמה בשביעית,
כמ"ש ובשנה השביעית וכו' שדך לא תזרע, ואם עבר ועבר אדמתו בזמן הבית
באות מן העבודת האסורות מראורייתא לוקה: (פלילים) שלא לעבוד גם באילנו'
בשביעית כמ"ש וכרמך לא תזמור: (כי) שלא לקצור הספיחים בשביעית, כמ"ש
את ספיח קצירך לא תקצור, ונוהגת מציה זו בזכרים ונקבות מן התורה בא"י
בלבר ובזמן שהיא בישובה, ואם עבר בזמן הבית וקצר התבואה כדרך הקוצרים
בשאר שנים לוקה, והמלקט בספיחי תבואות הנזרעות, אעפ"י שלא קצר הכל
ביחד, מכין אותו מכת מרדות: (מגפן) שלא לבצור הנוירים בשביעית, כמ"ש
ואת ענבי גזירך לא תבצור ופי' שלא תבצור כדרך הבוצרים: (סרס) לספור שני
היובלת ו' שמטות, כמ"ש וספרת לך שבע שבתות שנים שבע שנים שבע פעמים,
ונוהגת שביעית בארץ, והשמטת כספים בכל מקום, מן התורה, בזמן שהיובל
נוהג, וזאת שמיטת כספים בכל מקום מדבריה', ושנ' השנויט' איוה היא, במסכתא

כג יכין

שירה לחיים

ל"ח

מ"ע

כנו ושחררו עוברים בעשה:
(כמס) שלא להניח גר חושב
לעבור בעבר עברי בפרך
כמ"ש לא ידרנו בפרך לעיניך,
והעובר על זה ויש לו כח
למנוע ולא מנעו אין לוקין
עליו, לפי שאין בו מעשה:
(עמדי) שלא להשהות
על אבן משכית, כמ"ש ואבן
משכית לא תתנו וכו' ונוהגת
בכל מקום ובכל זמן ביו"ן,
ואם השתחוה על אבנים
בפישוט ידים ורגלים לוקח:
(חחום) לדון בערכי אדם
כמ"ש איש כי יפליא וכו'
ונוהגת בכ"מ ובכל זמן ביו"ן,
אך בזמן הזה לכתחילה אין
מעדיכין והעובר בזמן הבית
ולא השלים הערך הקצוב,
או בזמן הזה ולא איבר הכל,
מדינא בהמה תעקר וכו', או
תקנתא דשמואל לחללו על
שוח פרוטה, ביטל עשה
זו, ולאחר ג' רגלים עובר
ג"כ משום בל תאחד:
(באוצרות) שלא להמיר
קדשים בהמה אחר, כמ"ש
לא יחליפנו ולא ימיר, ונוהג
בכ"מ ובכ"ז ביו"ן שאפילו
בזמן הזה עם עבר אדם
והקדיש בהמה למזבח ואח"כ
המורה, בערים והתראה
חייב מלקות, ואף שאפשר
לעבור עליו בג"י מעצת
בריוור לבר, וכללא הוא כל

כראותה מעם סגולה כותי ריג
מקשה סבלות כלל מלהניח
סבול (תלמודות חור חתם):
עמדי עבודה כהשתחוות דכיר ה' ריד
על מרצפת דר' מנע (ואף לה')
חל טרי):

בחקתי יט' ז' מ"ע וה' ל"ח:

קלו החום חיוכ תשלומין וריני מעריף
חוקיו תשמור וכלל משפטיו
(כזכר נכתב חמת דסוס):

באוצרתי בקדשים אילים וכני צאן רמו
ר טוט תמורתם יחליפם בהמה
אחרת ובערי צדקך או תמורתו
ילקה (על חזיתת זהו תמורת עולתי):
ללמודה יקדש לשניהם יחד
(ותלמודיו קדש חל תחליל):

קלח נקם געריף קדשי מן זכר (ולאני סכסן)
חומס נקס):

קלט ושלם ובית שהקדיש לרמיו מעריף
(וכערכו יסלס):

קמ לעת לשלם עריף תבואות (לכל סנה
סלס וסודיון נבעת):

תכוסת תמנע מן כבוד וקדשים מן זכר רמו
תשנה מקדשותם ומשמים מן זכר
(רק כל קדשן תשמו לא ימוט):

לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו, הלא בפירוש אמרו חוץ מנשבע, וממר, ומקלל
בשם, (לי) להיות התמורה קדש, כמ"ש והי' הוא ותמורתו יהיה קדש, וזהו
מצות עשה, ונוהגת בכ"מ ובכ"ז ביו"ן, ואם עבר והמיר ולא נהג קדושה בתמורה
ביטל עשה, מלבר העונש שמעל בקדש: (נקס) לדון ברין נרכי בהמה, כמ"ש
והעמיד את הבהמה וכו' ונוהג ביו"ן בזמן הבית, ובזמן הזה אין מעדיכין לכתחילה
ואם העריך מן הרין הוא הבהמה תעקר, פירות כסות וכלים יקבנו, או תקנתא
דשמואל לחללו על פרוטה וכו' (ושלם) לדון בערכי בתים כמ"ש ואיש כי יקדיש
את ביתו וכו', ונוהג בזמן הבית וכו', והעובר, בזמן הבית או בזמן הזה ולא עשה
תקון הנ"ל ביטל עשה מלבר העונש שמואל בקדש: (לעת) לדון ברין ערכי שרות
כמ"ש וזע חמר שערים בחמשים שקל כסף ונוהגת ביו"ן בזמן הבית, ובזמן הזה אין
מקדשין ואין מעדיכין ואם עבר והקדיש שדה לברק הבית, אפשר ל' בתקנתא דשמואל
חנ"ל שמחללו על שוח פרוטה ומשליך לים המלח: (תמוט) שלא לשנות הקדשים

יבין

מ"ע

מקרבנו לקרבנו כנ"ש בבכור לא יקריש איש אותו, ואמרו בספרי אין לי אלא בכ"ז מנין בכל הקרשים שאין משנן אותן? ל"ל בבהמה לא יקריש איש אותו, ונוהג בכל מקום ובכל זמן בוז"ן, ואפי' בזמן הזה אם עבר והקריש ואח"כ שינה מקדושה לקדוש, עובר על לאו זה ואין לוקין עליו, לפי שאין בו מעש: (רגלים) לרוב ברין חרמים ליתן לכהן, כמ"ש כל חרם אשר יחריס וכו', ונוהג בוז"ן ובזמן הזה אין מחרימין, ואם החריס, בח"ל מטלטלין סהם, או קרקע בפירוש לכהנים, ניתן לכהנים אבל קרקע בארץ ישראל אינה חרם, שאין שיהי' חרמים נוהג, אלא בזמן שהיוכל נוהג והעובר, ביטל עשה מלבד העונש שמעל בקדש: (כי) שלא ימכור שדה החרם, כמ"ש כל חרם וכו' לא ימכר, אבל הכהנים מוכרין אותו כרצונם אך בעודם תחת יד הבעלים נאמר עליהם לא ימכרו וכו': (קרב) שלא יגאל שדה החרם, כמ"ש כל חרם וכו' לא יגאל, ואמרו בספרי לא ימכר לאחר ולא יגאל לבעלים, ולדעת הרמב"ם אף בזמן הזה המחריס קרקע או מטלטלין נתנים לכהנים ואע"פ שבא"י אין נוהג שדה חרמים אלא בזמן שהיוכל נוהג: (יום) לעשר כל הבהמות המהורות, כמ"ש וכל מעשר בקר וצאן וכו' העשירי יהיה קדש, וכתב הרמב"ם ז"ל שמצוה זו נוהגת בבוז"ן בכהנים ולויים בארץ ובח"ל ואף שלא בפני חבית זהו דין תורה, אך משום גזירה מדרבנן שלא יאכלם בלא מום, אמרו חז"ל שאינו נוהג אלא בפני הבית בארץ ובח"ל: (אידם) שלא למכור מעשר בהמה, כמ"ש לא יגאל ואמרו בספרי אינו נמכר לא חי ולא שחו' לא חמים ולא בעל מום, ונוהג איסור זה בוז"ן ובכל מקום ובכל זמן שאף בזמן הזה עבר ועישה, חל בו קדושת מעשר, ואם ימכנו עובר על הלאו אבל אין לוקין עליו לפי שלא הענילו מעשיו: (וחש) לשלח טמאים חוץ למחנה שכינה כמ"ש וישלחו מן המחנה כל צדוע וכו' ונוהגת בוז"ן, בכ"מ ובכל זמן אפי' בזמן שבחמ"ק חרב, אם עבר ונכנס כשהוא טמא למקדש ביטל עשה זו ומלבד הלאו שעבר על זה: (ערתה) שלא יכנס טמא למקדש כמ"ש ולא יטמאו את מחניהם, והוא מחנה שכינה ואפי' בזמן הזה חייב כרת שקדושתו אף כשהם שוממים: (למו) להתורות על העונות עם התשובה כמ"ש ותתורו את חטאתם אשר עשו, ונוהגת בכ"מ ובכו"ז בוז"ן, ואם עבר ולא התורה ביח"כ שהוא יום סליחה וכפרה עבר על עשה זו: (כי) לעשות לסוטה ככתוב בה,

שירה לחיים

ל"ה

רצון גבר להחריס מרכוש
ראוי גזרלו לכהנים משרתים
(זה חלקם ונידלס):

כי באשר יחרים כרצונו ימנע כי ריו
מכר (יה לכהנים חזק):

קרוב קדש ראוי יאניג בנאולה (יה ריה
לכהנים לחזות עולם יסוד):

יעשר ויקריש מעשר יגדל
וגדל מצינו (וגלי מדיוס):

אידם אל יתנם דרך מכירה אף יאכל ריש
דרך מתנה (לכל חרם):

נשא יס' ז' מע' וי"ט ל"ה:

וטמאים חוצה שלח וטלטלם
חבית של כינה (ימכר ויחיס):

ערתה עת תקראם דרך טמאם עת רב
תהלכם דכירה תרחיקם (מלנוח
לחל העדות):

להתורות מפשעים וחסאים
(חשך זה דרכם כסל למו):

כאשר יקניאנה כסוטה יחזיקנה
כהן ישקנה (כל חספסיה להעניכי):

לא יגאל, ואמרו בספרי לא ימכר לאחר ולא יגאל לבעלים, ולדעת הרמב"ם אף בזמן הזה המחריס קרקע או מטלטלין נתנים לכהנים ואע"פ שבא"י אין נוהג שדה חרמים אלא בזמן שהיוכל נוהג: (יום) לעשר כל הבהמות המהורות, כמ"ש וכל מעשר בקר וצאן וכו' העשירי יהיה קדש, וכתב הרמב"ם ז"ל שמצוה זו נוהגת בבוז"ן בכהנים ולויים בארץ ובח"ל ואף שלא בפני חבית זהו דין תורה, אך משום גזירה מדרבנן שלא יאכלם בלא מום, אמרו חז"ל שאינו נוהג אלא בפני הבית בארץ ובח"ל: (אידם) שלא למכור מעשר בהמה, כמ"ש לא יגאל ואמרו בספרי אינו נמכר לא חי ולא שחו' לא חמים ולא בעל מום, ונוהג איסור זה בוז"ן ובכל מקום ובכל זמן שאף בזמן הזה עבר ועישה, חל בו קדושת מעשר, ואם ימכנו עובר על הלאו אבל אין לוקין עליו לפי שלא הענילו מעשיו: (וחש) לשלח טמאים חוץ למחנה שכינה כמ"ש וישלחו מן המחנה כל צדוע וכו' ונוהגת בוז"ן, בכ"מ ובכל זמן אפי' בזמן שבחמ"ק חרב, אם עבר ונכנס כשהוא טמא למקדש ביטל עשה זו ומלבד הלאו שעבר על זה: (ערתה) שלא יכנס טמא למקדש כמ"ש ולא יטמאו את מחניהם, והוא מחנה שכינה ואפי' בזמן הזה חייב כרת שקדושתו אף כשהם שוממים: (למו) להתורות על העונות עם התשובה כמ"ש ותתורו את חטאתם אשר עשו, ונוהגת בכ"מ ובכו"ז בוז"ן, ואם עבר ולא התורה ביח"כ שהוא יום סליחה וכפרה עבר על עשה זו: (כי) לעשות לסוטה ככתוב בה,

כר יבין

שירה לחיים

לית

מ'ע

כמ"ש איש איש כי תשטה
אשה וכו', ואין משקין אותה
אלא במטהרין של שבעים
זקנים, ואם קנא לאשתו
ונסתרה ולא הביאה אל
הכהן ביטל עשה זו: (ידין)
שלא ליתן שמן בקרבן סוטה
כמ"ש לא יצוק עליה שמן,
וכהן שיצק שמן במנחתה
לוקה: (ה') שלא להשים
עליה לבונה כמ"ש ולא יתן
עליה לבונה, ואם נתן עליה
לבונה לוקה: (עמו) שלא
ישחה הנזיר יין ושכר, כמ"ש
מין ושכר יייר וכו', ונוהג
איסור זה בכל מקום ובכ"ז
בו"ן, ואם שתה רביעית לוג
יין, או אוכל כזית ענבי לחים
או יבשים, או מחרצנים וחגין
מזטרפין לכזית למלקות,
אבל שארי איסורים שבתורה
אין מצטרפין זה עם זה חוץ
מכל מיני נבילה כמו שור
ושח וצבי וגם בשר נבילה עם
טריפה ופיגול עם נותר
שמצטרפין, וששה דברים
שבקרבן תודה, שחם חלב
ובשר וסולת ושמן ויין ולחם
ג"כ מצטרף לאיסור בכל
האיסורין שבתורה, כל משר'
וכו' בא להורות כרבנן דר"ע
לטעם כעיקר בכל איסורין
שבתורה: (ועל) שלא יאכל
ענבים לחים, כמ"ש וענבים
לחים לא יאכל ואמרו חז"ל
להביא את הבוסר: (עבדיו)

יגדע דרונגה, יהיה נקדקד רכא
בושה דישונגה, יהיה למנע
(למנון תדעו סדר):
יקריב המנחה ובלי תלבונגה
(כי כן המלך לזה):
עבדי מריר ונזיר עוזב מין רכג
ושכר (ולא יקרב לכרמו):
ומאבילת ענבים לחים ובוסר רכר
ענבים ל השמר (ויהיו צעיניו כמו
סך רעל):
עבדיו ענבים ביבול דישונם ימנע רכה
וישמר (וירחיק צמתי ודיו):
יתנחם ישמר תפקדת נזיר תרצנים רכו
מלאכול (וצמתי ידיו ורחם):
כי כאשר פוצל ב תרצנים יאמר רכו
(לפני הנזיר חל תעריכי):
יראה יגולח ראשו את תתער ימנע רכה
רק אחר תמלאת (ולוקה על כל
סער וסער וחק חס חס מחס):
קמו כי כאשר תגדלו ב ציצית יאריכו
בן יקיים (סענו להאריכי):
אולת איש זה לבוא תוף אזלה זקוף רכט
למת תמביעו (תלנוה לחוכו ועליו
מחלסם):
יד ימותו דודיו ירחיק ד רכו (תלטמ'
לסם ולוקה ד' פעמים חס טמח חת עלמו
תמור):

שלא יאכל צמוקים כמ"ש ויבשים לא יאכל, אם אכל כזית מדר לוקה: (יתנחם)
שלא יאכל זרע הענבי כמ"ש מחרצנים וכו' לא יאכל: (כי) שלא יאכל קליפות
הענבים כמ"ש ועד זג לא יאכל: (יוראה) שלא יגלח הנזיר שערו כמ"ש תער לא
יעבור על ראשו, ונוהג בכ"מ ובכ"ז בו"ן ואם גילח אפי' שער א' לוקה: (כי)
שיגדל שערו רל ימי נזרו כמ"ש גדל פרע שער ראשו, וזהו מ"ע, ונוהג מצוה ז'
בכ"מ ובכ"ז בו"ן, ואף שאין נזירות ניהג אלא בא"י שאין עליו לו מנין ימ
נזירותו אלא בא"י מ"מ אף בח"ל מי שנדר בנזיר בזמן הזה, הרי הוא נזיר עולם,
כופין אותו לעלות לארץ ולנהוג נזירותו שם עד שימית, או עד שיבנה בהמ"ק
וישלים קרבנותיו: (אולת) שלא יכנס הנזיר לאהל, המח כמ"ש על נפש מח לא יבוא:
זנוהג בכ"מ ובכ"ז בו"ן, והעובר לוקה: (יד) שלא יטסא הנזיר במת כמ"ש לאבי

שירה לחיים

יכין

לית

מ"ע

קמו ואפס והתנלח אפס פרישותו קמו (ועס קרננות להפרסם):

קמח עצור עזבני צור וכהניו רצוים עלי צלה וברכה ראיה על צבור וקול רם (כליון הלור):

קמט ועזוב והארון עזמסים ריוים וכהנים בכתף (ונלעדס חין עלור ועוז):

בהעלותך יש ג' מ"ע ו' לית:

קנ ואמר והחרי אונסו קפסח ראשון והגיע אייר מצורו רצויה (כנחמר):

קנא אי אפה יאפה אל יחמיצנה אתר יאכל אשר יצלנו אף ימרנו אז יאכל אותם חר (כפסח קמחי):

אלהימו אכול לפסח חלילה ישמר רלא מלהותירו ולבוקר (לח יסחר ונחיומו):

צור צמיתו ושביקתו רטול (סלח לסנור רלב עלם סמור ולנור):

קנב חסיו חשובי סגניה ריעו ויהקעו (ולנס לנכרן יסיהם):

שלך לך יש ג' מ"ע ולית סחם:

קנג בו בק חלתה בתרומה והפרשה באזהרה ושמידה בבואם והכנסם בארץ וישובו:

ולאמו וכו' לא ישמא, ונוהג איסור זה בכ"ו ובכ"ז בור"ן והעובר על זה לוקה ולרעת הרמב"ם לוקה אם טימא עצמו במזיד, משום לא יטמא ומשום לא יחל דברו, ומשום לא תאחר לשלמו, ומשום לא יבוא אם היתה ביהא וטומאה באים כאח': (ואפס) שיגלח שערו ויביא קרבנותיו כשישלים נזרו כמ"ש וביום מלאת ימי נזרו יביא וכו' בזמ"ה בור"ן ואם עבר ולא גילח, או שגלח בלא תער, או שגלח ושייר שתי שערות בטל עשה, והבאת קרבנותיו מעכבת מולטמא למתים ומלשח' יין: (עצור) שיביכו הכהנים את ישראל בכל יום כמ"ש כה תברכו וכו' ונוהג בכ"ט ובכ"ז בכהני' ובשחוי' ומוסף ונעילה, נושאים כפיהם אבל לא במנחה משום שכרות וגזרו מנחת חענית אטו מנחה של כל יום, אלא האירוגא פרסי כהני ידיהו במנחת דתעניתא האיסול וסמך לשקיעת החמה מצלי לה כתפילת נעילה דמיא: (ועזוב) לשא' הכהנים את הארון על הכתף כמ"ש כי עבורת הקדש עליהם בכתף ישאו, והכהנים והלויים כשרים למשא הארון מן התורה לדעת הרמב"ן ז"ל ונוהגת מצוה זו בזמן שישראל שרוים על אדמת:

וכו' ונוהגת מצוה זו בזמן הבית, בזכרים בתורת חיוב, ובנקבה בתורת רשות ואם הידר ובטל את הראשון, וביטל גם את השני, בין בורין בין בשגנה חייב כרת לר"ה ואם נאנס בראשון וחזיר בשני לרעת רב' חייב כרת, אבל רב נתן ור חנינא ור עקיבא פוטרין מן הכרת: (אי) לאכול פסח שני על סצות ומדורים, כמ"ש על מצות וכו' ונוהג בזה"ב בזכרים ולא בנקבות, ואם אכל פסח שני בלי מצה ומרור ביטל עשה זו: (אלהימו) שלא להותיר ממנו עד בוקר, כמ"ש לא ישאירו וכו': (צור) שלא לשבור עצם מפ"ש, כמ"ש ועצם לא ישברו בו: (חסיו) לתקוע בחצוצרת במקדש, כמ"ש ותקעתם בחצוצרת וכו', ונוהג בכהנים בזה"ב, ואם לא תקעו בעת הקרבן, או בעת צדה בטלו עשה: (בו) להפריש חלה לכתן, כמ"ש ראשית ערסתכם וכו' ונוהג בור"ן בא"י בלבד מדאורייתא, והלת ח"ל הוא רק מר"ס, ונשרפת באש ואינה

כח יכין

שירה לחיים

ל"ח

מ"ע

נאכלת לשום כהן קטן או גדול ולהרמב"ן ז"ל מפרי' בח"ל חלה א' ממ"ח ויאכל לקטן שלא ראה קרי יאו לקטנה שלא ראתה נדה או לכהן אף שהוא גדול שטבל לקריו אע"פ שלא העריב שמשו, וא"צ להפרי' שני' לאש: (אשר) לעשות ציצת וכו', ונוהג בזכרים ולא בנקבות, ואם רצו להתעטף יש אומרים בלא ברכה י"א אפי' בברכה ואם לבש בגד צמר או פשתים בלא ציצת ביטל עשה, ושל שארי מינים ביטל מצוה ז'רבנן, וטלית שאולה עד ל' יום פטורה מן הציצת: (חלב) שלא לתור אחר מחשבת חלב וראיות העין, כמ"ש ולא תתורו אחרי לבבכם וכו', ולפי שהוא לאו שאפשר לעבור עליו בלא מעשה, אעפ"י שעשה בו מעשה אין לוקין עליו: (זבחימו) לשמור המקדש סביב כמ"ש ושמרו את משמרת אהל מועד וכו' וזהו עשה, וכן הוא מפורש במכילתא, ונוהג בכהנים ולוים וזכרים בזמן הבית, ואם עברו ביטלו עשה זו מלבד הלא תעש' שעלוה: (יאכלו) שלא יתעסקו הכהנים ולוים זה בעבודת זה כמו שכתוב איש על עבודתו וכו' אך אל

אדרת ש חכמה ר וכו' א' ש' מזר
ר אשיה א רבעה ש ציצת ר אשיהם
א גורים ש' פדרו רובם (וקטור
(נקטר):

חלב חשוד ל זנות ב עיניה חשק רלב
ל הכנים ב לבקב (כי הס נ' סכסורי
ענינים העין והלג):

קרח יס ד' מ"ע וד' ל"ח:

קנה זבחימו זכרים ב כהנים חייבים ש' שמרו
מקדש וכליו (המקדשים לשמו):
יאכלו ש' שמרו אותו כ משמרתם ל' יום רלב
ואל יחליפו אומנות ב כהנים
ל לויים ש' שוערים (כל אחד ישמור חלקו
וניכלו):

ישתו ש' שראל ש ירחו ת מניע ו תרחיקו רלה
מעונות המקדש ותשמרתו):

יין ירורים יעובו נגרה ח' יהיו רלו
נענשים ש' שמרו יהיה נשמר
(תשמרת המקדש כליסון עין):

קנו נסיכם תנינת סכום ש' שראלי כ' אשר
מ כבדתו נפרה סלעים יקח
כהן מ בכורכם:

יקומו ימנע קדוש וכבוד משור ושה רלו
שונה קדושתו וימנע מ לפרותו
ולתחליפו (דק על המזבח יזרוק דמו):

כלי המזבח וכו' ולא ימותו גס הם וכו', ואמרו במכילתא הלויים על של כהנים במיתה ואין הכהנים על של לויים אלא בל"ח, אם עשה הלוי מלאכות כהן או אפי' מלאכת חבירו הלוי חייב מיתה בידי שמים, וכהן שעשה מלאכת לוי אינו חייב מיתה אלא בל"ח: (ישתו) שלא יעבור זר במקדש כמ"ש וזר לא יקרב אליכם ונוהג בז' ואף בזמן הזה אם עשה במקדש אחת מכל העבודות שהם בכהנים עובר על לאו, ואם עשה אחת מד', זריקה, הקטרה, הקרבה, ניסוך, חייב מיתה ב"ש: (יין) שלא לבטל שמירת המקדש, ואמרו במכילתא ל"ח מנין ת"ל ושמרתם את משמרת המקדש: (נסיכם) לפדות בכור אדם כמ"ש אך פרה תפרה את בכור האדם, ונוהגת בכ"מ ובכ"ז בישראלים הזכרים, אבל האשה אינה חייבת לפדות את בנה, ובכהנים ולוים אינה נוהגת מק"ו, אם הם פטרו את ישראל במדבר, אינו דין שופטו א"ע, ואפי' בן ישראל מכהנת או לויה פטור מן הבכורה, ואם לא פרה בנו משעברו עליו שלשים יום נמת קודם פריה עבר על עשה זו: (יקומו) שלא לזרות בכור בהמת

יכין

מ"ע

שירה לחיים

ל"ח

קנו ויעזרכם יהוה ואלהים יעברו על בודה זכר

ראיה במשרתי מלך (היותם

סומכים ושוערים):

קנה יהי ירימו המעשר ישראלים יקחו

הלוים ירשקם (וזהו חלקם ונחלתם

יאי):

קנט עליכם עישור לויים יקחו כהנים מעשר

(ונחשנ לבס תרותחנס):

חקת יס י"ג ת"ע:

קם סתרה סוד תעלומות רגי הפרה סדרה

תשמור רבני הלכותיה (לחוקת

עילס שמוס):

קסא ראו רחיקת אזלה ומהמת ראה

אזתם וקיימם (כנחמך וכל אשר נחמך

יטמחו):

קסבעתה עגין תעלומות הוזה עשויה

תטהר תטמאים עזר תטמא

המזה (הנס טעמחיס היה טעמרתס):

פנחם יס ו' ת"ע:

קסג כי באשר ימות כן ינחיל כל יגיעו

(ווכל תפטרו תערכי):

קסד אני אישי גיחותי ה' אזתם נקריבם

יזמם (לסני ס' לז קיני):

טהורה, כמ"ש אך בכור

שור וכו' לא חפרה קדש

הם, והכל חייבים במצוה זו

כהנים לויים ישראלים ואם

עבר ופרה אף שלא הועילו

מעשיו ואינו פדוי כי הוא

בקדושתו כמו שהיה, מ"מ

עבר על הלאו הזה, כי לא

איכפת לו אי אהנו מעשיו

אם לא, וכראיאת בתמורה

במחלוקת אביו ורבה, אבל

אינו לוקה לפי שאפשר לעבור

עליו בלי מעשה: (ויעזרכם)

שהיו הלויים עובדים במקדש,

כמ"ש ועבר הלוי הוא וכו'

ולשון ספרי ח"ל ועבר הלוי

בעל נדחו ולוי שעבר ולא שר

על הקרבן ביומו הקבוע

לו ביטל עשה זו: (יהי)

להפריש מעשר ראשון ללויים,

כמ"ש כי את מעשר בני וכו'

תרונו נתתי ללויים, ונוהגת

בז"ו ואף כהנים ולויים חייבים

לעשר משלה ואם רצו אוכל'

אותם בעצמם, או יחנו לכהן

אחר, ומעשר וגם תרומה

אינה נוהגת מן התורה אלא

בא"י ובזמן שהיה שם כל

ישראל לדעת הרמב"ם ז"ל

(עלגנס) להפריש הלויים

תרומת מעשר לכהנים כמ"ש

ואל הלויים וכו' תרומ' ד' טע"ש

מן המעשר, ומפרישין אותה

שלא מן המוקף אבל ח"ה

אין תורמין אותה אלא מן המוקף: (סתרה) שריפת פרה איומה כמ"ש ויקחו

אליך פרה אדומה וכו', ונוהגת בא"י בזמן הבית, ותשע פרות נעשו, א' עשה

משרעה, ב' עשה עזרא, ושבע מעורא עד חורבן הבית, ועשיית יעשה מלך

המשיח ב"ב"א: (ראו) דין טומאת מת כמ"ש זאת התורה אדם כי ימות וכו':

(עתה) דין להוות כן הטאת, כמ"ש והיה הטהור על הטמא ונוהגת בזמן הבית

בז"ו, ומי שעבר על זה ולא קיבל הואה ביטל עשה זו: (כי) לדון בדיני נחלות

כמ"ש איש כי ימות ונחתם וכו', ונוהגת בכ"מ ובכ"ז בז"ו ואם עבר וצוה בן

בריא או ש"מ שלא ירשנו הראוי ליורשו, ביטל עשה זו, ופה חלק הרמב"ם ז"ל

על הרמב"ם ז"ל על שהיסר כאן ב' מצות, א' כ"ע להכיר את הבכור לית

לו פי שנים, ול"ח שלא להעביר הבכורה, כמ"ש לא יוכל לבכר וכו' והרמב"ם

ז"ל, כלל הכל במצוה אחת מדין נחלות: (אני) להקריב שני תמיון בכל יום

כמ"ש שנים ליום עולה תמיד, וזה, מוטל על הצבור ויחוי על הכהנים, ואם

עברו ביטלו עשה, והרמב"ם ז"ל חשב שני תמידים לשני מ"ע, לפי שאין

שירה לחיים

כז יכין

ל"ח

מ"ע

קסה אני

אף נִקְרִיב יוֹם אֲשֶׁר נָח ח'
אֲזִי נִקְרָבִים יוֹסִיפוּ (קודם תמיד
סני):

קסו הוא

הַתְּגִלּוֹת וְהַתְּחַרְשׁ אֹר הַיָּרֵחַ
וּמְאֹדָה אֲז הַפְּרִים וְאֵל אֶחָד
הַקְּרִיבוּ וּבָבֶשִׁים אֶלּו הַשְּׁבָעָה
וְשָׁעִיר אֶחָד (חטאת לה' הוא):

קסז ואין

וּבְיוֹם אֲשֶׁר יִהְיֶה נְעִימָה
וּבְהִיבָה אֲזִי יִקְרִיבוּ נִסְפִים
(כי ניום היום הניחני אל צית היין):

קסח אלהים אֶחָד לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי יִרְעוּ
מִהַשּׁוֹפָר (לפני ה' אלהים):

מטות יש מ"ע חתה ומל"ח חתה:

עמדי עֲזוֹב מִלְּחָלֶל דָּבָר יִדָּוֶר (כי לא רלח
סדי חינש מלילו נכדו):

קסט אני אֲחֵרִים נִדָּרוּ יִתִּירוּ (לספר ולהניח):

מסעי יש ז' מ"ע וד' ל"ח:

קע אמית אֶל מִשְׁרְתֵּי ח' חֵתֵן אֲחֻזָּתָם
מִקְלָטִים יִהְיֶה תַּחְתֵּיהֶם (לנוס טחח
התחיתה):

ואחיה וּלְהִרְצֵחַ אֶת הַיּוֹבֵב יִדָּשׁוּ רִלֶם
הַשּׁוֹפְטִים וְיָרִים אֹזְנוֹ חֶקֶר
יִמְנַע הַמִּיתָה (וחיה יחיה):

קעא מחצתי מִשְׁנַגַּת חָלָל צִעְרֵיו תִּרְמֹזֶן
יִמְלֹט מִמְּקֻלֵּט חֲיָיו צָרוֹר תִּמִּיד
יִהְיֶה (עד מות הכהן חיש עתה):

מעכבין זה את זה, וזמנה
של זו לא זמנה של זו: (אני)
להקריב קרבן מוסף בשבת,
כמ"ש וביום השבת וכו':
(הוא) להקריב מוסף בראש
חדש כמ"ש ובראשי חרשיכם
וכו' ור"ח שחל להיות בשבת,
שיר של מוסף ר"ח רוחה
שיר של מוסף שבת כרי
לפרסם שהיום ר"ח, ושיר
מוספי שבת היא שיר' האוינו,
והיו מחלקין אותה לששה
שבתות, וחס"מן (הזיו לך):
(ואין) להקריב מוסף חג
חשבועות כמ"ש וביום
הבכורים וכו': (אלהים)
לשמוע קול שופר בראש
השנה, כמ"ש יום תרועה
יהיה לכם, ומפי השמועה
למרו שהיא בשופר, ונוהגת
בכ"מ ובכ"ז בוגדים ולא
בנקבות לפי שהוא מ"ע
שהזמן גרמא, ואם עבר ולא
שמע קול שופר ט' תקיעות
ביטל עשה: (עמדי) שלא
לחלל דברו כמ"ש לא יחל
דברו, ונוהג בכ"מ ובכו' ובכ"ז
ואם עבר עליו אינו לוקה
לפי שאין בו מעשה, ואם
נשבע ועבר לוקה אעפ"י
שאין בו מעשה וזהו שאמרו
נשבע וממיר, ומקלל בשם
לוקה אעפ"י שאין שם כיעש:
(אני) לרין בהפרת נדרים
כמ"ש לא יחל דברו, ודרשו
חז"ל הוא אינו מוחל אבל
אחרים מוחלין לו, ונוהג
בזכרים ולא בנקבות שאינו

ראיים להתיר נדרם, ואם התיר את הנדר שלא כמצות התורה, אף על פי
שאינו הותר, ביטל עשה: (אמית) לתת ללויים ערים לשבת כמו שכתוב ונתנו
ללויים וכו' ומציה זו מוטלת על הצבור, ויותר על ראשי העם: (יאחיה) שלא
להמית הרוצח עד עמרו לרין כמו שכתוב ולא ימות הרוצח עד עמרו וכו', ואם
עבר והרג לרוצח קודם שיבוא לפני ב"ד, אפילו אם היה דינו ליהרג, רין ההורגו
כרין הרוצח, ונהוג עליו בזמן הבית אם יש שם עדים: (מחצתי) להגלות רוצח
בשנגח כ"ש והשיבו איתו אל עיר מקלטו וכו', ונוהגת מצוה זו בזמן שישראל
על אדמתן ובב"ד של ע"א, ואם עברו בב"ד שבכל מקום ולא הגלו הרוצח בשנגח

יבין

מ"ע

בטלו עשה זו: (ואני) שלא יורח הער ברין שהעיר עליו בר"נ, כמ"ש ועד א' לא יענה בנפש למות וכתב הרמב"ם ז"ל וזה הלאו נכפל בזה הענין שנאמר לא יומת על פי עד אחד, כלומר לא יהרג עפ"י משפט, הער, אבל הרמב"ם ז"ל פ' זה הפסוק על לאו אחד שלא לקבל עדות מיוחדת כגון זה ראה מחלון זה וזה ראה מחלון זה ואין יכולין לראות זה את זה, על זה נאמר לא יומת עפ"י עד אחד: (ארפא) שלא ליקח כופר למחויב מיתה כמ"ש ולא תקדו כופר לנפש רוצח וכו' ונוהגת בזמן הבית, ואף בנקבות אם אולי מחמת מלכות או סיבה אחרת יבוא ביד האשה ענין שישאלו ממנו להציל נפש שרוצח בשביל ממון היא מזהרת על זה, והעובר על זה והציל חרוצח משום כופר עבר על לאו: (ואין) שלא ליקח כופר למחויב גלות כמ"ש ולא תקחו כופר לנוס אל עיר מקלטו וכו': (מיד) שלא למנות דיון שאינו יודע כדון תורה, כמ"ש לא תכירו פנים במשפט, ואם עבר ומוינה דיון שאינו הגון עבר על עשה זו: (מציל) שלא יירא הדיון ברין כמ"ש לא תגורו מפני איש, ונוהג בכל זמן ובכל מקום בזכרים, ואם ידע להיכן הדיון נוטה ולא רצה לרון מפני הידאה,

שירה לחיים

ל"ח

ואני וְעַרְי אֵינָם בְּאֻמִּים! שְׁפֹטוּנִי רַמ
(דרינו נסצות לחיינו):
ארפא אֶל דָּשַׁע פְּדִינוּ אָסוּר (ליקח רמא
כופר על מיתתו לחסה):
ואין וּבְשֹׁגֵג אִם יִהְיֶה גֹסֵס רַמב
וְהַמְלִטָתוֹ אֶל יְהִי נִפְרָה (לחיות
מעשהו כחין):

דברים יט ג' מ"ע:

מיד מְשֹׁפֵט חֹסֵד דָּעַר, מְנַע רַמג
מִלְּמִנְתּוֹ יִהְיֶה דִין יָרִין (נחנס
ונכדי):
מציל מֵאִישׁ צוֹרֵר מְנַע לָגוֹר מִפְּנֵי רַמד
צָרָק יִהְיֶה לְפָנָיו (עסוק מיד עוסקו
לחיל):

ואתחנן יט ח' מ"ע וד' ל"ח:

כי כְּאֲשֶׁר יִתְאַוֶּה בֶּן יִחְמוֹד כְּוֹלֵם רַמה
יִמְבִּיעֵם (כי זה לוח גורם למסור):
קעב אשא אֶחָדָת שֵׁם אֱלֹהִים אֶמוֹנָה
שֶׁ לִימָה אֶמְיִן (ואליה ה' נפסי חסד):
קעג אל אֱלֹהִים לֹא אֶהְבֶּה (ונכלל לנג היות דורס
וטוחל):
קעד שמים שְׁמִירַת מִצֹּת יִלְמֵד מִתּוֹרַתּוֹ
שֶׁ יִקְיָמוּ מִתּוֹרַת ה' מִצִּדִּיקָהּ
(ויסולו מעינותיו נכחונות סלני חיס):
קעה ידי יִקְרָא דְּבֹרִי חוֹר ה' דְּבִרִי יֹס
(כל יומי חיי וצעודי):

עבר על לאו זה ואם הטא הדיון ג"כ מיראתו עובר גם על לאו דלא חטא משפט: (כי) שלא להתאוות ממון חבירו כמ"ש ולא תהאוו, וכו' ואם עבר על זה וקבע מהשבתו להתאוות עובר על לאו זה, ואין לוקין עליו לפי שאין בו מעשה: (אשא) מצות אחדות השם, כמ"ש שמע ישראל וכו' והעובר על זה ביטל עשה, ונקרא כופר בעיקר: (אל) מצות אהבת השם כמ"ש ואהבת את ה' וכו' ונוהגת בזמן, והקובע נחשבחו בענינים הנשמיים שלא לשם שמים ביטל עשה זו: (שמים) ללמוד תורה וללמדה כמ"ש ושננתם לבניך וכו' ונוהגת מצוה זו בזכרים ולא בנקבות שנאמר בניכם ולא בנותיכם, וכן אינה חייבת ללמד בנה תורה, והעובר ולא למד את בנו תורה ביטל עשה זו: (ידי) לקרות שמע בכל יום, כמ"ש שמע ישראל וכו' ודברת בס

שירה לחיים

לית

כז כינ

מע

קעו ואמרת ו תפילה א חת מ תפילין ר אשונה

ת קולשור י רז (להעיד עדות חל חמית):

קעו חי ת בירתה י גינה ת שיבחה י ראה

(לעני כל חי):

קעח אנכי א מידה נ עימה ת תיבה י היבא

א זתם נ כתוב כ זתלי י שראלי

(על תזונות הנית להעריכו):

לעלם ל נביאי ע תידות ל נסותם מ נע רמו

(ולא יניחם נחשסם חרות על כל נעלם):

קעט אם אומות מ ארץ א מזרי מ לחמתה

א זור מ ערכה א ל מ ערכה

(ולירכתי צור תניחם):

שנותי ש קץ נ קראו ו לא ת חן י זפים רמו

(כי הוא נכדי וכרתי):

ברק ב נזחיתקם ר חק קירוש ב נה

ר טוש ק רבתם (כי הוא דבר סגל וינק):

עקב יס ו מ נע וז לית:

חרכי ה לי ר צוף ב אליל י מנע ח מרתו רמט

ר כוש ב ל י חמוד (חל ניתו להניח):

ותאחו ו מביתך ת רחיק א ליל חוצה רנ

זרה ו לא ת ביא א ל ח דרי נ בולך

(ונידך לה תלחח):

בשבתך וכו' ובשבתך ובקומך.
ונוהגת בזכרים ולא בנקבות
לפי שהיא מ"ע שהו"ג,
והעובר על זה ביטל עשה,
והרמב"ן מונה ק"ש של
יום למצוה אחת וק"ש של
לילה למצוה אחרת לפי
שזמנה של זו אינה זמנה
של זו, וזו אינה מעכבת זו;
(ואמרת) לקשור תפילין של
יד כמ"ש וקשרתם לאות על
ידיך, ונוהגת בזכרים אבל לא
בנקבות לפי שהיא מ"ע
שהוכן גרמא ומ"מ אם רצו
להניחם אין מוחין בידם, ואם
עבר ולא הניח תפילין של
יד ושל ראש ביטל שמונה
עשה, על ז' פרשיות של
יד ושל ראש: (חי) להניח
תפילין על ראש, כמ"ש והיו
למטפת בין עיניך: (אנכי)
לקבוע מזוזה בפתחי, כמ"ש
וכתבתם על מזוזות ביתך
וכו' ונוהגת בכ"מ ובכ"ז ובזו"ן,
ואם עבר ולא הניח מזוזה
בבית ששכר מזמן יותר מל'
יום ביטל עשה, ומוזהר הוא
לקבעה לעולם בכל עת שידור
בהבית. (לעלם) שלא לנסות
לנביאי האמת יותר מראי
כמ"ש לא תנסו את ה' וכו'
כלומר לא תנסו גמולי ה' ועונשיו שהודיע לכם ע"י נביאיו ואין לוקין עליו לפי
ש"אין בו מעשה: (אם) להחרים שבעה עממים כמ"ש החרם תחרם אותם,
והעובר ביטל עשה מלבד הלאו דלא תחי' כל נשמה: (שנותי) שלא לחון ולרחם
על העכו"ם, כמ"ש ולא תחנם ובא הפי' לא תתן להם חן, ויש שלמרו לא תתן להם
מתנת חנם, ונוהג בכ"מ ובכ"ז בזו"ן, והעובר, אין לוקין עליו לפי שאין בן מעשה:
(ברק) שלא להתחתן בעכו"ם, וכתב הרמב"ם ז"ל לא עם ז' אומות ורא בשארי
האומות, כמ"ש ולא תחתן בס', ונוהגת בכ"מ ובכ"ז בזו"ן ואם עבר והתחתן שיחד
לו אשה מו' עממים בגירותו ובא עליה לוקה, והמיוחד אשה לבנו, או כשנתן בתו
לא' מהם האב עבר על לאו ואינו לוקה, לפי שאין בו מעשה, אבל הבן שעשה
מעשה הביאה לוקה, ובשאר עממים, וכן בז' עממים בגיותו, המיוחד לו אשה
מהן לבוא תמיר עליה, לוקה מראורייתא בביאה ראשונה, ואם לא ייחדה אלא בא
עליה פעם אחת דרך זנות מכין אותו מכת מדרות: (חרכי) שלא ליהנות נועכו"ם
ושמשיה, כמ"ש לא תחמוד וכו' עליהם ולקחת לך ואם נהנה מציפיון אפי' כל שהוא
חייב מלקות: (ותאחו) שלא יהנה מחקירות עכו"ם כמ"ש ולא תביא תועבה אל
ביתך, ואם עבר ולקח שום דבר מע"ז והביאו לרשותו, ונהנה בה לוקה שתים

יכין

שירת לחיים

לית

מ"ע

זשום לא תביא ומשום לא ידבק וכו', כן הוא דעת הרמב"ם ז"ל: (במשפט) לביד השם אחר אכיל המון כמ"ש ואכלת ושבעת וברכת וכו', ונוהגת בכ"מ ובכ"ו בזכרית, ובנקבות היא ספק אם חייבות מן התורה אם לא, והעובר ביטל עשה זו, ואשה כעבר' ביטל מצוה דרבנן ואולי דאורייתא: (ידי) לאהוב את הנרים כמ"ש ואחבתם את הגר, והמאנה את הגר עובר משום לא תונו וכו' ומשום וגר לא תונה ומ"ע ואחבתת לרעך וכו' ומ"ע ואחבתם את הגר: (אשיב) לירוא מחש"י כמ"ש את ה' אלהיך תירא וזה מ"ע והוא מצוה תמידית, בכל ימיו ועתותיו: (נקם) לעבוד את הש"י כמ"ש ואותו העבדו, עבודה שבלב והו' תפלה ואם עבר יום ולילה בלא חפלה עבר על מצוה עשה זו לרעת הרמב"ם ימי שצד לוולא קר' אל הש"י להושיעו עבר על מ"ע זו לרעת הרמב"ם ז"ל: (לארץ) להרבק ליורעי חתורה כמ"ש ובז' תיבק וכו' אפשר לאדם שירבק לשכינה וכו' אלא הרבק בת"ח כאלו רבק בו בידך הוא, ולהרמב"ם ז"ל והרא"י שאמרו בתמורה מנין שנשבעין לקיים את המצוה שנאמר נשבעתי ואקיימה וכו' והשיבו שם שהוא מובן דרבק נפקא: (ולמשנאי) לשבוע בשמו ית' באמת וכמ"ש ובשמו חשבע ואם עבר ולא נשבע בשמו לעת הצורך ביטל עשה זו לרעת הרמב"ם ז"ל ולהרמב"ם ז"ל אינו רק דשות: (אשלם) לאבר ע"ז וכל הנעשה בשבילה כמ"ש אבר תאבדו וכו', ונוהגת בכ"מ ובכ"ו בוי"ז ואין מן החיוב לרדוף אחריה ולאברה אלא בארץ ישראל בזמן שדינו תקיפה, והעובר ולא איברה כל זמן שיש סיפוק בידו ביטל עשה זו: (אשכיר) שלא לאבר דברים שנקרא שמו ית' עליהם כגון בהכ"ס ספרי הקודש ושמוחיו הקדושים כמ"ש לא תעשון כן לה' וכו', ונוהג בכ"ס ובכ"ו בוי"ז, ואם מוחק אפי' אות א' משבעה שמות שהם י"ה, אר', אל, אלהי', שדי, צבאות, לוקה, ואם סתיר אות אחת מן האותיות הנטפלות לאחריהן מכן אותו מכת מורדות, וכן אם סתיר דרך השחתה מן המזבח או מן ההיכל והעזרה לוקה: (חצי) שיביא כל נדריו ברגל תראשון אחר נדרו. כמ"ש ובאת שמה והבאתם שמה וכו' ונדרים וכו', וברגל ראשון עובר בעשה, ובכל תאחר אינו עובר עד שיעברו עליו שלש דגלים: (מדם) שלא לחקריב קרבן חוץ לעזרת כמ"ש חשמו לך פן תעלה

מובו (כדת וכמסע):

יכל דת ישראלי ישר דרכו

ישראלי יאהבנו (דיון יהודי):

אירא שם ה' גמחשבתי (זחת חל

לני חסני):

געבור קרוש מלכנו (ומקום תפלה

לסניו להקס):

לאנשי צדק רצונם יעשרה

לפעמי צערי רגליהם ירבק (נחשו

לכל נסנו מרמח ולרי):

קפה ולמשנאי ובשבעה ל צירף מזכיר שם

נאמן אמת ישבע (ולח לנדר ייק

והנחי):

ראה יס יז מ"ע וליח ל"ח:

קפו אשלם אלילים שברם לאברהם מהעולם

אשכיר אף שבירת כלי ה' רטוש אף רנא

שמות כהובים מחו רטוש

(כי ח נס כחזני ננ):

חלב צאן ידור חג צפור

ביאנו (חז תשמחי ותעלני):

מדם מהעלות דם מוקרבים מחוץ רנב

דברך מנע (לנל יעלה נסר חז דס):

מורה זה המצוה על ענין לשבוע בשמו לקיים את המצוה, והרא"י שאמרו בתמורה מנין שנשבעין לקיים את המצוה שנאמר נשבעתי ואקיימה וכו' והשיבו שם שהוא מובן דרבק נפקא: (ולמשנאי) לשבוע בשמו ית' באמת וכמ"ש ובשמו חשבע ואם עבר ולא נשבע בשמו לעת הצורך ביטל עשה זו לרעת הרמב"ם ז"ל ולהרמב"ם ז"ל אינו רק דשות: (אשלם) לאבר ע"ז וכל הנעשה בשבילה כמ"ש אבר תאבדו וכו', ונוהגת בכ"מ ובכ"ו בוי"ז ואין מן החיוב לרדוף אחריה ולאברה אלא בארץ ישראל בזמן שדינו תקיפה, והעובר ולא איברה כל זמן שיש סיפוק בידו ביטל עשה זו: (אשכיר) שלא לאבר דברים שנקרא שמו ית' עליהם כגון בהכ"ס ספרי הקודש ושמוחיו הקדושים כמ"ש לא תעשון כן לה' וכו', ונוהג בכ"ס ובכ"ו בוי"ז, ואם מוחק אפי' אות א' משבעה שמות שהם י"ה, אר', אל, אלהי', שדי, צבאות, לוקה, ואם סתיר אות אחת מן האותיות הנטפלות לאחריהן מכן אותו מכת מורדות, וכן אם סתיר דרך השחתה מן המזבח או מן ההיכל והעזרה לוקה: (חצי) שיביא כל נדריו ברגל תראשון אחר נדרו. כמ"ש ובאת שמה והבאתם שמה וכו' ונדרים וכו', וברגל ראשון עובר בעשה, ובכל תאחר אינו עובר עד שיעברו עליו שלש דגלים: (מדם) שלא לחקריב קרבן חוץ לעזרת כמ"ש חשמו לך פן תעלה

שירה לחיים

כין כח

מע

קפח וחרכי וכל חלבים ראויים במקדש
יוקרב (ולנס להניח):

קפט תאכל תשחרת איבריך בשהוממו
למוקדשים תוכל או כולם
לפרותם (בשעריך לנצח ולחיות):

בשר באכילת שעריך רטוש במעשר רנג
שני רק במקום שה' רוצה
(ונענינו ויבשר)

מרם לאכול דרך מאכל מדינה רנג
דחיה מעשר מתירוש דרוך
מעבדים (ומיין כי יתאדם):

חלל השוף לאכול ליציה חוץ רנג
לירושלים להשמר (ולקום על כל ח'
מן הכל):

ושביה ובכל שעריך כל יאכל חבבור רנו
(חוץ למקום אשר שכנת ס'סס יהיה):

מראש מקדבנות רטוש אכילתם רנו
שיאכלו במקום רק אל
ש'למותם (כי אם נמקום אשר נגזר
מרחש):

פרעות פטם רית עולתיה ולא רנג
תאכלנו (ולנסלם צעדו מעות):

עולתך וכו' ולשון ספרי אין
לי אלא עולה. שאר קדשים
מנין ת"ל ושם תעשה כל
אשר אנכי מצוך ועדיין אני
אומר שארי קדשים אינו אלא
בעשה, דמשמע ושם תעשה
ולא בחוץ ולא הבא מכלל
עשה עשה, עולה בכלל
חיתה ולמה יצאה להקיש
אליה מה עול מיוחדת שהיא
בעשה ול"ת וכו' (וחרבי)
להקריב כל הקרבנו בבהמ"ק
כמ"ש כי אם במקום אשר
יבחר וכו' ושם תעשה וכו'
ואפי' בזמן הזה אם חקריב
קרבן חוץ לבית הבחיר ביטל
עשה זו ועובר על לאו הנ"ל.
(תאכל) לפדות קדש' שנפל
בהם מום כמ"ש בכל אות
נפשך תזבח ואכלת בשר
וכו' ובא הפי' שבפס'לי
המוקדשים שנפרו הכחוב
מורב. ונוהג' מצוה זו בזמן
חבית: (בשר) שלא לאכול
מעשר שני של דגן חוץ
לירושלים, כמ"ש לא תוכל
לאכול בשעריך מעשר דגנך
וכו'. ואם עבר ואכל חוץ
לירושלים כוית ממנו, לוקח:
(מרם) שלא לאכול מעשר
שני של תירוש חוץ לירושל'

כמ"ש לא תוכל לאכול וכו' ותירושך. וענין מצות התיר' כענין מצות הדגן: (חלל)
שלא לאכול, מ"ש של יצהר חוץ לירושלים, כמ"ש לא תוכל לאכול וכו' ויצהרך.
ושיעור אכילתו לעבור עליו, הוא בכוית, ובמסכת מכות קא פריך וכי לוקין על
לאו שבכללות, ומשני קרא יתירא הוא, לכתוב רחמנא לא תוכל לאכול אותם
בשעריך כיון דכתיב לעיל ואכלת שם מעשר דגנך וכו', חדר פרשניחו כולו הוא
למה לי, ש"מ ליחדי להו לאו לכל חר וחר: (ושביה) שלא לאכול בכור הם חוץ
לירושלים כמ"ש לא תוכל וכו' ובכורות בקרך, וכלול בו שני ענינים מניעת הזר
מלאכלו בשום מקום ומניעת הכהן מלאכלו חוץ לירושלים, ואם עבר זר, או כהן
ואכל כוית חוץ לירושלים לוקח: (מראש) שלא לאכול בשר חטאת ואשם חוץ
לקלעים, או קדשים קלים חוץ לחומה, כמ"ש לא תוכל וכו' בכורות בקרך וצאנך.
ואמרו ז"ל לא בא הכתוב אלא לאוכל חטאות וכו' כנ"ל, ונוהג אף בזמן הזה
שאם הקריש זזים חטאת ואשם ואכל הכהן ממנו כוית לוקח, ומלבד האיסור
שהיא כנהנה מן ההקדש: (פרעות) שלא לאכול בשר העולה, כמ"ש לא תוכל
לאכול וכו' וכל נדריך אשר תדור ואמרו ז"ל ונדיך זו עולה, שהוא בליית בין
הוא כלו לפני זריקה או לפני מן הקלעים בין מחוץ לקלעים, ואף היום אם הקריש

יכין

מיע

שירה לחיים

לית

אויב אָכּוּל וְלֹא יִזְרַק בְּמִזְבַּח אֱסוּר רַנֵּם
וְאִי יִחַיֵּיב בְּמִלְקוֹת (רמב"ם יא נז כ)
נדר סחויצ):

הרנינו הַמִּקְדָּשָׁה רֵאשִׁית נִצְנִים יִהְיוּ רֵם
נִכְנָסִים וְטָרֵם הַנְּחָה רֵאשִׁית
נַעֲשִׂית יִהְיֶה נִמְנַע וְנִסְגָּר הַכֵּהָן
בְּרֵק נֶאֱדָם ה' נַעֲשֶׂה וְנִקְוִים
(כחמסטר ודיו):

גוים גִּרְשׁוֹנֵי וְלִוִּים יִשְׁמְרוּ מִלְּעֹבֶם רִסָּא
גִּזְרָלֶם וְחֶלְקֶם יִתֵּן מִיִּשְׂרָאֵלִים
(כל הימים):

קצ עמו עֲשׂוֹת מִבְּקָר וְצֹאן עֲנִי מֵאֵל
וְנִבְחָתָה (ותפסין דמו):

כי בְּטָרִיפָה יֵאָסֵר בְּאֶשֶׁר יִוְחַתֵּךְ בִּי רִסָּב
יִחִיָּה (ומדת חכמיות תפליכי):

קצא דם דָּת מִוִּקְדָּשִׁים בְּבָרָם מִחוּצָה
דְּבִיר מִקְדָּשׁ (הנדר מיתו קדם):

עבריו עֲזוּב בְּהוֹסֶפֶת דְּבָרֵי ה' וְהִזְרָתוֹ רִסָּג
(כי לח כן דיו):

יקום יִשְׁמַר קְלוֹת וְחִמּוּדוֹת מִלְּגִרּוּעַ רִסָּד
(צלי סוס מקום):

ונקם וְלֹא נִשְׁמַע קוֹל מִתְּנַבֵּא וְאִמְרָה רִסָּח
נְבוּאָה קָשָׁב מֵאֵלִיל (ולח נחויק
דניו להקס):

ישיב יִשְׁמַר עַל לֹא יֵאָבֵה בְּמִסִּית (זחת רסו
חל לנו יסיד):

עולה ואכל כוית בשוגג מעל,
ולוקה בכזויר: (אויב) שלא
לאכול קדשים קלים לפני
זריקת דמים, כמ"ש לא תוכל
וכו' ונבדויד, ואמרו ז"ל
לא בא הכתוב אלא לאוכל
תורה ושלמים לפני זריקת
דמים שהוא בל"ת, ואם
הקדוש היום קדשים קלים
ואכל ממנו כוית לוקה:
(הרנינו) שלא לאכול בכורים
קודם הנחתן בעזרה, כמ"ש
לא תוכל וכו' ותרומת ידך,
ובא הפי' ותרומת ידך אלו
הביכורים, וכשהונחו בעזרה
פטור עליהם, וישראל אסור
בהם אף לאחר הנחתן בעזר'
ותייב מית' במזיד כדון תרומ'
וכהן שאכל כוית מהם קודם
הנחה בעזרה לוקה: (גוים)
שלא לעזוב הלוי מלידתו לו
מתנותיו כמ"ש השמר לך
פוחעזוב את הלוי וכו' וניהנ
מצוה זו כשישראל שרוין על
ארמנות ואם עבר ולא שימחו
ברגל עבר על לאו זה ואין
לוקין עליו לפי שאין בו מעשה:
(עכו) לשחוט בהמה, חיה
ועוף כראוי, כמ"ש וזבחת
מבקר וכו' כאשר ציתך
מלמד שנצטווה משתחו' על
רוב אחד בעוף וכו': (כי)
שלא לאכול אבר מן החי
כמ"ש ולא תאכל הנפש עם
הבשר, והוא אבר מן החי,
ונהנ איסור זה בזה"ל ואם
אכל כוית מזה לוקה: (דם)
אשר יהיה וכו' תשא ובאת וכו',
ולשוו ספרי דק קרשיך וכו' אינו מדבר אלא
בקדשי חוץ לארץ שחייב בטיפולן להביאם לבית הבחירה, ונתיחרה המצוה בקדשי
ח"ל, להזהיר עליה מפני שהטורח בהן מרובה, ודברמב"ן ז"ל אינו אלא
מצוה אחת על כל הקדשים של ארץ ושל ח"ל, ולא ימנע שני מצות: (עבריו)
שלא להוסיף על המצות כמ"ש ולא תוסף עליו, ואם עשה ה' ציצת וכיוצא
בוה, לוקה: (יקום) שלא לגרוע מן המצות, כמ"ש ולא תגרע ממנו: (ונקם)
שלא לשמוע למתנבא בשם ע"ז, כמ"ש לא תשמע אל דברי הנביא ההוא, ונהג
בכל מקום ובכל זמן בזה"ל ואם עבר על זה ושמע אל הנביא, או ששאל ממנו
אות או מופת, עבר על לאו אבל אין לוקין לפי שאין בו מעשה: (ישיב) שלא

להביא קדשים לבית הבחירה, כמ"ש דק קרשיך
אשר יהיה וכו' תשא ובאת וכו', ולשוו ספרי דק קרשיך וכו' אינו מדבר אלא
בקדשי חוץ לארץ שחייב בטיפולן להביאם לבית הבחירה, ונתיחרה המצוה בקדשי
ח"ל, להזהיר עליה מפני שהטורח בהן מרובה, ודברמב"ן ז"ל אינו אלא
מצוה אחת על כל הקדשים של ארץ ושל ח"ל, ולא ימנע שני מצות: (עבריו)
שלא להוסיף על המצות כמ"ש ולא תוסף עליו, ואם עשה ה' ציצת וכיוצא
בוה, לוקה: (יקום) שלא לגרוע מן המצות, כמ"ש ולא תגרע ממנו: (ונקם)
שלא לשמוע למתנבא בשם ע"ז, כמ"ש לא תשמע אל דברי הנביא ההוא, ונהג
בכל מקום ובכל זמן בזה"ל ואם עבר על זה ושמע אל הנביא, או ששאל ממנו
אות או מופת, עבר על לאו אבל אין לוקין לפי שאין בו מעשה: (ישיב) שלא

כט יכין

שירה לחיים

מ"ע

ל"ח

לצריז לַהֲמַעִיט צָפַיִת רָעָמָז ? מַבַּע רַחֵם
וְיִשְׁמַר (רק חס קנאתו יצויר עליו
ולזהיות מעוכריו):

וכפר וּמַהֲצִיל כָּל פְּגָעָיו רָטֹשׁ (כי רסח
דבר ה' צדק וחס מלכותו וחסד):

אדמתו אֶת דִּינֹו מְלֻכָּוֹתָיו תִּשְׁמַר רַחֵם
וְתִמְנַע (הגלותו):

עמו עֲזֹב מְלֻכְסוֹת וּמַלְהֶסְתִּיר עַל רַע
מִסִּית וְרִשְׁעָתָהּ (רק חסו על דמו):

ויבא וְאֵל יִסִּית בְּעֹבְדֹתָ אֶל לֵיל (צנרית רעא
חליל צח):

קצב מִעֲרִים שְׁאֵל הַיָּטֵב (אֵיךְ הִיָּה הַמַּעֲשֵׂה):
קצג וידבר וְעִיר יִשְׂרָאֵל דְּחִזְקָהּ בְּאַלְוִיל

רְבוּשָׁה וְהִזְנָה יְקִיבֵן דִּינָם
בְּשִׁוִּיפַת רְחֹבָהּ (ולא יוותר דבר):

את אֵל תִּכְנֶנָּה אֵף תַּעֲמֹד אֶל רַעַב
תִּלְהֶה (שמה וסחח):

כל בְּהִרְגִים לְרְבוּשָׁה בְּלֹא לְקַחַת רַעַג
בְּלוֹם לְעֲצֻמָּה (והנהיגות ממנה לא תוכל):

דברי דִּאֲגָתוֹ בְּמִיתַת רַעְהוּ יִשְׁרֹט דָּם רַעַד
בְּבִשְׂרוֹ רַחֵק יִרְחַק (כי סוף מעשה

חמור):
השירה הָאֵלֶּל שְׁלֹא יִקְרָה רֹאשׁוֹ רַעַח

חֲזֹהֶר (כי חינו כדת וכסירה):
הזאת הוֹמָמוֹ וְבָחִים אֶל תֹּאכְלֵם (וכל רעו

חיסוריס נכלל חזרה וחסח):
אלא בב"ר של שבעים ואחר, ומוטלת מצות זו על הצבור ויותר על הסנהדרין,

ואם לא עשו בה דין בטלו עשה: (את) שלא לבנות עיר הנדחת כמ"ש והיתה חל
עולם לא חבנה עוד: (כל) שלא ליהנות מכל ממונה כמ"ש ולא ידבק בידך מאומה
מן החרם: (דברי) שלא להתגודד. כמו עובדי ע"ז כמ"ש ולא תתגודדו, והשודט על
מת חייב על כל שריטה ושריטה אם התרו אותו על כל אחת ואחת, או אם שרט
שריטה א' על חמושה מתים חייב המש מלקיות, ועוד דרשו ז"ל לא תתגודדו לא
חששו אגודות אגודות, ואם עבר ושרט שריטה אחת על מת, או לשם ע"א לוקה:
(השירה) שלא לקרות שער ראשו על מת, כמ"ש ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת,
ואם קרח קרחה אחת על חמש מתים, או חמשה קרחות על מת אחד אם התרו בו
על כל א' וא' לוקה חמש, ואם טבל אצבעותיו בסם והניחם בחמש מקומות על
הראש בבת א', חייב חמש מלקיות: (הזאת) שלא לאכול פסולי המוקדשים, ופי' ז"ל

כ"ז

שירה לחיים

ל"ח

מ"ע

שהלאו הוה הוא וווקא
כשנעשה אנחנו במוקדשים
שנפסלו ע"י זה, וכמ"ש לא
תאכל כל רעובה ואמרו
בספרי, בפסולי המוקדשים
הכתוב מדבר, ויש עוד בכלל
הוה שלא לאכול כל איסורין
ודרשו חז"ל לא תאכל כל
תועבה כל שחעבתי לך הרי
היא בכל תאכל ומ"מ אינו
לאו שבכללות, לפי שעיקרו
לא בא אלא על פסולי
המוקדשין, ושאר האיסורין
יצאו ממה שהוציא הכתוב
בלשון כלל שנא' כל תועבה
ולא אמר פסולי המוקדשין
בפירוש, ואף בזמן הזה אם
חקרש בהמה לקרבן ואח"כ
הטיל בה כוס ואכל ממנה
כזית לוקח: (באזני) לברוק
בסימניה העוף, כמ"ש כל צפור
טהורה תאכל, ואמרו בספרי
זו מ"ע, ולהרמב"ן ז"ל
חולק על זה, והוא סובר
שלא בא אלא ליהן עשה ולא
תעשה לאוכל מן הטמא:
(העם) שלא לאכול משרץ
העוף, כמ"ש וכל שרץ העוף
טמא וכו', ונוהג איסור זה

קצו באזני
בעופות א' זה נטהר ברוק
בסימנים אצבע זפק נקלה
יהיה בקורקבן אם זה נמצא
יאכלנו:
העם
השרצים עופפים מלאכלם רעו
השומר עוזב מלהטעים:
הוא
הטהרה ומהה אסורה (ונחמה רעח
הוא):

קצו והושע
נאחר הטהרה ומעשר שנית
עשור (נחמית ונחמית עני נוסע):
קצו בן
בפעמים נחלה בשמו נשתנה
בעני נזכרנו (להספיעס חטונ):
נון
נשטט ולא נשנו (היות סלום סקק רעט
והטון):
קצו ויכל
והמלוח יהיה בנזשה לעכו"ם
(כפי חסר ויכל):

קצו משה
מוער שגרת השמיטה מאחיה
שלהיתו השמיט (מכל חסר חסר):
לדבר
לאמץ דעתך בלב רע לעזוב רם
דלים בענים רמז (כי יונקן ה'
נכלל הדבר):

בכ"מ ובכ"ז בוי"ו, ואם אכל
(הוא) שלא לאכול נבילה
כמ"ש לא תאכלו כל נבילה וכו', ונוהג בוי"ו ואם אוכל
כזית מן נבילה לוקח: (והושע) להפריש מעשר שני בארבע שנים שמטה, כמ"ש עשר
תעשר וכו', ומצוה זו אינה נוהגת אלא בזמן שישראל שרוים על ארמתן: (בן)
להפריש מעשר שני בשנה שלישית ושישית מן שמטה, כמ"ש מקצה שלש שנים
תוציא וכו': (נון) שלא לתבוע חוב בשנת שמטה כמ"ש לא יגוש את רעהו וכו'
ואם עבר וחבע הלואיתו אחר שנת השמטה בזמן הבית עובר על לאו, אבל אין
לוקין עליו, לפי שאין בו מעשה: (ויכל) לנגוש את הנכרי כמ"ש את הנכרי תגוש
ואמרו בספרי זו מ"ע ונוהג מצוה זו בכ"מ ובכ"ז בוי"ו, ואם עבר והעריך זמן פרעון
לנכרי, על צד החמלה בטל עשה לרעת הרמב"ם ז"ל, ולהרמב"ן ז"ל אריכת
חוב לעכו"ם לא מעלה ולא מוריד, והעשה זו הוא על תגוש לישראל לעבור עליו
בלאו ועשה דלאו הבא מכלל עשה עשה: (משה) לעזוב החוב בשנת השמטה
כמ"ש ואשר יהיה לך וכו' תשמט ידך, ונכפלה האזהרה כמ"ש וזה דבר השמטה
שמוט וכו' ואמרו בתוספתא בשתי שמוטות הכתוב מדבר, אחת שמוטת קרקעות,
וא' שמוטת כספים, ומדאורייתא נוהגת מצוה זו בא"י ובכ"מ בזמן שהיובל נוהג בוי"ו,
ומדברי סופרים נוהגת שמוטת כספים אפי' בזמן הזה בכ"מ, ואם עבר וחבע חוב שעברת
עליו שביעית, בזמן הבית כמלעשה ועבר על לאו, וכו' עבד איסורא דרבנן, וב"ד אין
נוקקין לנגוש אותו, אעפ"י ששמוטת כספים עכשיו דרבנן וקיימא לן שיעבורא דאורייתא,
דבר שבממון יש כח ביד' לרחות דבר תור', מטעם דהפקר ב"ד הפקר: (לדבר) שלא לאמץ

ל

יבין

שירה לחיים

לית

מ"ע

קצט את

אָחיה תְּחִיב אֶף תַּפְתַּח אֶלָּו

תְּמִיד אֶת תְּגִמּוּלוֹ (כפי חסר תיכל)

(סחט)

כָּל כִּילִיתָ לְמִנּוּעַ כֶּסֶף לְהַלּוֹת רַפָּא

כְּהִינֶנָּה לְשִׁמְטָה כִּיָּה לְהַשְׁמֵר

כָּוֶלֶם לְהַלּוֹת (כפי חסר תוכל):

הַדְּבָרִים הַפֶּק דָּעָתוֹ כָּל הַיָּקָם יֵצֵא רַפָּא

מִעֲבֹדָתוֹ (כי זהו מדת חנונים):

ר הָאֱלֹהִים הַעֲבָקָת אֶרֶץ לְעֶבֶד הָעֲבָרִי (כפי

זרכמו ויחמול עליו חמלה):

אֵל אֵז לְכָבוֹד אֵז לְמוֹקְדָּשִׁים אֵסוֹר רַפָּא

לְקָחֶם אִתָּם לְעֶבֶד (כי נחישו

(חג):

כָּל כְּגִזּוֹ לְצִנְאָה כִּלָּא לְעִשּׂוֹת בֵּן רַפָּא

לְכָבוֹד כְּמוֹהֶם לְגִזּוֹ (וכל קדשים

נזות לה תוכל):

יִשְׂרָאֵל יִגַּע שְׁעָה רְאוּיָה אֵז לְפִסַּח רַפָּא

יִשְׁחַט שְׁמוֹר רְטוּשׁ אֶלְכִילָה

לְחִמֵּץ (כי כן היה סחט):

וַיֹּאמֶר וְהַחֲנִינָה יִשְׁחַט אֶתוֹ מְלֹהוּתִירוֹ רַפָּא

רְטוּשׁ (והסמך):

אֲלֵיהֶם אֵסוֹר לְהַקְרִיב הַפִּסַּח מְקוֹם רַפָּא

אֲשֶׁר לְכַמֵּת הַיְּחִיד מִבֵּין (כי

חס נמקום הנזכר סחט):

את לבו על העני, כמ"ש
ולא חאמץ את לבבך וכו':
(את) ליוח צדקה כפיכלחו
כמ"ש פתח תפתח את ירך
לו, ודרשו ז"ל אפי' כמה
פעמים, ונוהגת בכ"מ ובכ"ו
בו"ן, והעובר ביטל עשה וו:
(כל) שלא ימנע מלהלוות
מפחד חשמה, כמ"ש השמ'
לך פן וכו' קרבה שנת חשבע.
ושני לאוין באו בזה חענין
זה אחר זה לחיווק. ונודג
אפי' בזמן חוה בו"ן אסנמנע
מלהלוות מחמ' השמט, עבר
על לאו ואי, לוקין לפי שאין
בו מעשה: (הדברים) שלא
לשלוח עבר עברי דיקס,
כמ"ש וכי תשלחנו וכו' לא
תשלחנו דיקס: (האילה)
להעניק לעבר עברי בצאתו
לחפשי, כמ"ש העניקתניק
לו וכו' ונוהג בו"ן בזמן הבית
שחיובל נוחג: (אל) שלא
לעבור עבודה בקדשים או
בכור, כמ"ש לא תעבור בכבוד
שורך, ונוהג איסור זה בכ"מ
ובכ"ו בו"ן, ואף שבזמן הזה
אין מקדישין מ"מ אסחקדיש
ואח"כ עבר בו, חייב מלקו:
(כל) שלא לגזוז את הצמר
בקדשים כמ"ש ולא תגזו
בכיר צאנד, ושאר קדשים
נלמדים מותבכור: (ישראל)

שלא לאכול חמץ בע"פ אחר חצות, כמ"ש לא תאכל עליו חמץ, ונוהגת מצות
זו בכ"מ ובכ"ו בו"ן, ולרעת הרמב"ם ז"ל אפי' בזמן חוה אס אכל כוית חמץ
אחר חצות לוקה, כי הלכה כר"י דאמר חמץ לפני זמנו ר"ל לאחר חצות עובר
עליו בלאו, ולהרמב"ן ז"ל אין בזה לאו, כי הלכה כר' שמעון דאמר חמץ בין
לפני זמנו בין לאחר זמנו אינו עובר עליו בלא כלום, רק אסור מדאורייתא מצות
דחשביתו מצש שעות ולמעלה, אבל אין בו איסור לאו: (ויאמר) שלא להותיר
מקרבן חגיגה הבא עם הפסח עד יום השלישי, כמ"ש ולא ילין מן הבשר וכו'
ובא הפ' המקובל שעל החגיגה הבא עם הפסח הכתיב מדבר, ועל זאת התניגה
אמר הכחוב וזבחת פסח לה' וכו' צאן ובקר, ונוהגת בזמן הבית בו"ן שאף
הנשים חייבות בשלמי שמחת אע"פי שהומן גרמא, ואם הותיר מזנו חייב לשרפו
כדון נוחר, ולפיכך אין לוקין עליו. לפי שהוא ניתק לעשה: (אליהם) שלא לחקריב
קרבן פסח בבמת יחיד, ואפי' בשעת היתר הבמות, כמ"ש לא תוכל לזבוח את
הפסח וכו' ונוהג איסור זה בזמן הבית, בו"ן, ואפשר לומר אף בזמן חוה אס

יכין

מ"ע

הקריש שה לפסח והקריבו
בבמת יחיד, עבר על לאו
זה, וחייב מלקות: (שימו)
לשמוח ברגלים כמו ששמוח
בחניך, והענין הראשון
הרמז בו הוא להקריב שלמי
שמוחה, כמ"ש וזבחת שלמי
וכו' ושמוחת בחניך, ונוהגת
מצוה זו לענין השמחה ולא
לענין הקרבן, בכ"מ ובכ"ז
בז"ן, והעובר על זה ביטל
עשה זו: (לבבכם) להראות
בבית הבחיר' ברגלים, כמ"ש
שלוש פעמים בשנה יראה,
וכו', ועולת ראייה ושלמי
שמוחה דוחין י"ט, אבל אין
דוחין לא שבת ולא טומאה:
(לכל) שלא להראות שם
בלא קרבן, כמ"ש ולא יראה
את פניה' ריק': (הדברים)
למנות שופטים ושוטרים,
כמ"ש שופטים ושוטרי' תחן
לך וכו' ונוהגת מצוה זו
במניינסנהדרי גדול' וסנהדרי
קטנה וב"ד של שלשה בא"י
שיש שם סמיכה, והנסמך
בארץ רשות לו לשפוט אפי'
בח"ל ודיני נפשות אין דנין
אפי' בארץ, אלא בזמן הבית
ובזמן שהיו סנהדרין קבועין
בידושלים, ומוטל' על הציבור

שירה לחיים

ל"ח

שימו שמחה ישיג מחנים ורגלים
ש' למים יקריב בקדו' (ויסיס שמח)
ה' תעזו ולשמח):
לבבכם להראות במקדש בזכרים כל
מועריכם:
לכל להמנע, כבואף להראות לפני רפח
בכבוד לריק (סו לא תוכל):

שופטים יס י"ד מ"ע וי"ז ל"ח:

הדברים הנגים דינים בשעריה ראה
יהי מ' נגים (ונס סוטרים):

אשר אשירה, שישמע רצון אצל רפט
ש' כינתו רטוש (כי נעניו ה' לא יוכסר):
אנכי א' כנים נקבצים כמצבה י' פנע רצ
א' ג' תמנערה בתועבת ה' (חסר)
סנה תלעכוני):

מעיד מוס עובר יהי דחי מ' להקריב רצא
ער י' שונה ד' ד' (כי נס לסחתיך
כמוס תכחיד):

בכם בשמכם בהן מורה ב' ימיכם
כ' ד' מ' אמריהם (חסר יניו נס):

היום השמיר י' מין ושמאל מ' להטות רצב
(כך דניסס תדכסו יוס יוס):

ואם עברו ולא קבעו, ביטלו עשה זו. (אשר) שלא ליטע אשירה במקדש או אצל
המזבח, כמ"ש לא חטע לך אשירה וכו', ונוהג איסור זה אפי' בזמן הזה בז"ן אם
נטע אילן בכל העזרה חייב מלקות: (אנכי) שלא להקים מצבה בשום מקום,
כמ"ש ולא תקים לך מצבה, ונוהג איסור זה בכ"מ ובכ"ז בז"ן, ואם עבר והקים
מצבה על דעת לעבוד את ה' עליה לוקה: (מעיד) שלא להקריב בעל מוס עובר,
כמ"ש לא תזבח לה' וכו' שור ושה אשר יהיה בו מוס, ומכאור בספרי שבבעל מוס
עובר הכתוב מדבר ונוהג איסור זה בזמן הבית, ואיסור של זביחה זו בין בכהנים
ובין ישראלים וזו'. (בכם) לשמוע בקול ב"ד באיסור והיתר ושמאל וטהור וחייב
ופטור, כמ"ש ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך, ונאמר עוד, ע"פ התורה וכו'
תעשה, ואמרו בספרי זו מ"ע, ונוהג מצוה זו בזמן הבית שב"ד הגדול הוא
בידושלים, שהכל מצווין לעשות, ככל אשר יורו, וכן מצוה לשמוע בכל זמן אל
השופט אשר יהי' בימיו, ויפתח בדורו כשמואל בדורו, והעובר ביטל עשה זו:
(היום) שלא לסור מדבריהם כמ"ש לא תסור מן הדבר וכו' ימין ושמאל ואמרו
בספרי לא תסור זו מצות ל"ח, ואין דין זקן ממרא להתחייב מיתה, עד שיהיה
חולק על ב"ד הגדול, ושיהיה הוא חכם שהגיע להוראה סמוך לסנהדרין, ויחלוק
עליהם בדבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת, בין שהוא מיקל והם מחמירים או

לכין

שירה לחיים

ל"ת

מ"ע

להיפך, והוד' לעשו' בהוראתו, ולדעת הרמב"ם ז"ל בלאו דלא חסור, הוא אחר מה שלמדו חז"ל מפי הקבלה, ואחר מה שישו סייג' לחור' והס' הגיוני' והתקנו' והמנהגי', בכל הנ"ל יש מ"ע לשמוע עליהם, והעובר על א' מהן עובר בעש' ול"ת, והרמב"ם ז"ל השיג על זה הרבה, ולדעתו, אין הלאו דלא חסור, רק במה שקבלו הלכ' למשה מסיני, וגם במה שלמדו בא' מ"ג מדות הנ"ל, ובזה יש עשה ול"ת, ובזה יש דין וזקן ממרא וכנ"ל, אבל בתקנו' וגזירות ומנהגים, אין בהם דין המראה הנ"ל ואין בהם לאו הנ"ל, אלא סמך בעלמ', ואין לוקין למי שעובר על לאו זה, לפי שניתן לאזהרת מיתר ב"ד בזקן ממרא: (אשר) למנות מלך מישראל עלינו, כמ"ש שום תשים עליך מלך, ואמרו בספרי ונוהגת בזמן שישראל על ארמיתם וזה א' משלש שנצטוו בכניסתם לארץ. למנות מלך, ולבנות בית הבחיר', ולהכרית זרעו של עמלק, וענין המצוה הוא להעמיד המלוכה ביד יורשיו, ולתת מוראו עלינו לעולם, וזהו נוהג לעולם: (תצום) שלא להקים עלינו מלך נכרי שאינו מורע ישראל ואפי' יהיה גר צדק, כמ"ש לא תוכל לתת עליך איש נכרי אשר לא אחיך הוא ואמרו בספרי זהו ל"ת, ונוהג איסור זה לענין המלוכה בזמן שישראל על ארמית, ואזהרה זו היא לציבור, ולענין שארי שרדות ומינוים הוא אסור בכל מקום למנות שום מינוי עד שיהיה אמו מ' ישראל: (את) שלא ירבה המלך כוסיס, כמ"ש ולא ירבה לו כוסיס וזאת המצוה היא למלך לבד, ואם עבר והוסיף אפי' כוס אחד פנוי להיות רץ לפניו כדרך שאר מלכי אומות, חייב מלקות: (בניכם) שלא לקבוע דירה במצרים, כמ"ש לא תוסיפון לשוב בדרך הזה עוד, ובשלשה מקומות הזהירה התורה, ובאה הקבלה עליו שהוא ל"ת, וכל המדינה באורך ר' מאות פרסה וברוחב ר' מאות פרסה הוא בכלל האיסור, ונוהג איסור זה בכל זמן בזמן, ואין לוקין עליו לפי שהוא לאו שאין בו מעשה, לפי שהכניסה לתוכה מותר, ואין אסור אלא השקיעה שם, וכתב הרמב"ם ז"ל שאם כבש מלך ישראל את מצרים, ע"פ ב"ד, שאז מותר להשתקע שם: (לשומר) שלא ירבה לו המלך נשים הרבה, כמ"ש ולא ירבה לו נשים וכו', ושמונה עשר' נשים מותר לישא ולא יותר ואפי' כאבניול, אם עבר המלך ולקח יותר מח"י נשים, לוקה, וחייב כנרשה: (לעשות) שלא ירבה לו המלך ממון רב, כמ"ש וכסף וזהב לא ירבה לו, ואמרו ז"ל לעצמו הוא דאינו כרבה, אבל מרבה הוא לצורך ישראל, ואם עבר על זה עבר על לאו זה: (את) שיכתוב המלך ס"ת שני לעצמו, כמ"ש וכתב לו את משנת התורה הזאת וכו', ואמרו ז"ל יוצא למלחמה ס"ת עמו יושב

איש ש' לרורו ר' צוי א' אתו ש' ימהר
ר' אש' (ואשר צעני ה' יוכסר):
ת' צר ו' נכרי מ' לך ת' מנע רצג
צדיק ו' ישר מ' אחיך ת' בחר צ' דק
ומשפט מ' עשהו (ועמו לעשות כמוהו
מ"ס):
א' מ' מלך אל ת' תהדר א' ורזת רצד
ת' מעיט אל ת' רבם (עון לשאת):
בניכם ב' מצרים ג' מנע י' חר ק' לנו רצה
מ' להתישב (מן נסו להטמא בתיכם):
לשומר ל' מלך ש' ימנע מ' נשים ר' בות רצו
ל' ישא ש' כל ב' חשבתם ר' עזרת
(ויסורו לנצח ויסימו מתוק למד):
לעשות ל' הרבה ע' ושר ש' מור ו' יאין רצו
ת' ועל' (ולא ירבה לחסוף סון וחיל
לעשות):
א' מ' מלך א' צוי ת' כתוב א' רת
ת' ור' (משנה סתירה הולח):

רח אשר

תצום

את

בניכם

לשומר

לעשות

רו את

זו מ"ע

ארמיתם

ולהכרית

מוראו

שאינו

אשר לא

שישראל

אסור בכל

המלך כוסיס

והוסיף אפי'

(בניכם)

ובשלשה

באורך ר'

זה בכל

לתוכה

מלך ישראל

ירבה לו

מותר לישא

לוקה,

לא ירבה לו,

ואם עבר

על זה

על לאו זה:

(את)

שיכתוב

המלך ס"ת

שני לעצמו,

כמ"ש

וכתב לו

את משנת

התורה הזאת

וכו',

ואמרו ז"ל

יוצא למלחמה

ס"ת

עמו יושב

יכין

מ"ע

כל

בזין והוא עמו מסב לאכול
היא עמו ואינו מניחה אלא
בשעה שעושה צרכיו ואו
נכנס למרחץ: (כל) שלא
יטול שבת לוי נחלה בארץ
ישראל, כמ"ש לא יהיה לכהני'
וכו' חלק ונחלה, ונוהגת
מצוה זו בזמן שא"י בישובה:
(דברי) שלא יטול שבת לוי רז
חלק בבית, כמ"ש לא יהיה
לכהנים וכו' חלק ונחלה,
ואמרו בספרי חלק בבית,
ונחלה בארץ ואין זה- לאו
שבכללות, כי בא על שני
ענינים אלו ואמר עוד אח"כ,
כתוב הנ"ל ואמר עוד אח"כ,
ונחל' לא יהיה לו וכו', ואף
שנכפל הענין בכהנים לברם
שנאמר בארצם לא תנחל
וחלק לא יהיה להם, אינם

שירה לחיים

לית

כהנים לויים כלל ל חלק רצח
ב אחרת להם (רק חסידים) כל אחד
תהם יחזק):

דברי דבר ב בית רכוש ישראל דת רצח
ב כהנים ר חק, רחקו (כי חס מרחש
חמס תסורי):

התורה ה לחיים תתן ומהרוע ר אשי
ה פקדים ה קבה תתן ולכהנים
ר אר ה נתינה (מניחת דמם טסורה):
ה כהנים רבע אהרן ת רנו
הוצאת רבע הארץ תרומה
(כנאמר תורה הוצאת):

ב אשר יגזו ב חיים י קחו ב משקל
ר דע (כאשר חמס ארץ עשויות תערכו):

כי

רמ

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

כי

שירה לחיים

לב יבין

ל"ח

מ"ע
רי לא

למתנה זו שיעור מן החזרה,
אבל חז"ל אמרו א' מששים,
ונוהגת בוז'ן בישראלים ולוי'
ואף שלא בפני חבית, ודוקא
בא"י, וכדב' נחמן דאמר
נהוג עלמא כחלתא סביכר'
אילעי בראשית הגז, דפוטר
בח"ל: (לא) שיהיו המשמר'
שוות ברגלים, כמ"ש ויביאו
הלוי וכו' לשון ספרי יכר'
לעולם אף שלא ברגלים ח"ל
לבד ממכריו על האבות מה
שמכרו האבות עול את'
בשבתך ואני בשבתי, ונוהג'
מצוח זו בזכרי כהונה ולויה
בזמן הבית, ואם עבר ומיחה
ברגל בחבירו שלא לעבוד,
ביטל עשה לרעה הרמב"ם,
והרמב"ן השיג בזה ואמר
שאין זה מצוח להרחיק
למשמרות לבתי אבות, רק
הלכה למשה מסיני שראוי
לעשות כן מצד הסכמה
והרצון, כדי להעשו' המלאכ'
בסדר נכון: (דבר) שלא
לקסום, כמ"ש לא ימצא בך
קוסם קסמים, ונוהג איסור
זה בכ"מ ובכ"ז בוז'ן, ואם
עבר וקסם ועשה מעשה חייב
מלקות, והשוואל מן הקוסם
אינו במלקות: (רק) שלא

לכני אהרן לחלק אותם לבתי
אבות לרגלים או לכהנים
אחרים להשקות אליהם (כל סנה
(תנח):

ד ביקות בקוסמים קטוש (כי להים
משמית הוא חננ):

קחשים קובץ קעות קולט רועש
קברים רחוק קלקולו (כי הוא
דבר רק):

השבעות וחיבורים אסור (כי
תוענת ה' הוא):

מעשה בישוף מאוב קנעו
בישופו מלשאלו (תשאלותיכם):

בישוף ידעני בתועבה ירחיקה
כי ישאלה קמזהו יתה (ולא
סחלתך לפניו חל תערכי):

חולף ורועש אל המתים
וחוקקם אסור (ותוענת ה' הוא):

חייכם חזקה יבא יקיים כל מצותיו
(הם הוא נניח אחת חסר נקדנכס):

וכדבר ולדבר בשמו דבר בנבואת
רעהי וכן בנבואת דבר ברו
קטוש (כי מות יומת על זה הדבר):

לכשף, כמ"ש לא ימצא בך וכו' ומכשף, ונוהג איסור זה בכ"מ ובכ"ז בוז'ן:
(הוא) שלא לחבר חבר כמ"ש לא ימצא בך וכו' וחבר חבר, ונוהג איסור זה
בכ"מ ובכ"ז בוז'ן, ואם עבר ועשה השבעות במזיד, חייב מלקות, (מכס) שלא
לשואל באוב כמ"ש לא ימצא בך וכו' ושואל אוב ואמר בסנהדרין שהעושה
כישוף זה, הוא בסקילה, והשוואל הוא באזהרה, ואין בו מלקות לפי שאין בו
מיצה ונוהג איסור זה בכ"מ ובכ"ז בוז'ן: (כי) שלא לשואל בידעני והוא עצם
חיה ששמה ידוע ואותו העצם מברר ע"י כישוף: (הוא) שלא לדרוש אל המתים,
כמ"ש לא ימצא וכו' ודרוש אל המתים, ונוהג איסור זה בכ"מ ובכ"ז בוז'ן, ואם
עבר ועשה זה, לוקה: (חייכם) לשמוע בקול נביא אמת, כמ"ש נביא מקרבך
מאחריך וכו' אליו תשמעו ולשון ספרי אפי' ואמר לך לעבור על אחת מן המצוות
לפי שעה, שמע לו, והעובר ואינו שומע לקול הנביא, חייב מיתה בירי שמים,
ושלשה מיתות בירי שמים, העובר על דברי הנביא, ונביא שעבר על דברי עצמו
והכובש נבואתו: (ובדבר) שלא להתנבא בשקר, מזה שהש"י לא אמרם, וכן
מה שנאמר בנבואה לזולתו והוא אומר שהוא נצטווה, כמ"ש אך הנביא אשר יויד
וכו' את אשר לא צויתיו לדבר, ונוהג איסור זה בכ"מ ובכ"ז בוז'ן, והעובר, על

יכין

מ"ע

שירה לחיים

ל"ח

הזה הָאֹמֵר זֶה הָאֱלִיל הַגִּיד זֶה
הַנְּבִיאֹת הַרְחֵק זֶה הַדִּבּוּר
(מלנדר כנדר סוס):

תֹּאדִיכוּ תַעֲזֹב אֵימַת רָשָׁע יִתְדַמֶּה שֶׁ
כְּנִבְיָא וְהַרְגֵהוּ (חס נסקר סנסיג חס
דננו):

יָכִין מַעֲבֵר יָרֵן מְקַלְטִים יְקַלֵּט
מִכָּה יִשְׂרָאֵל מְשַׁנֶּה (ויסג סס ימים):
עַל עֲשֵׂה לְרוֹצֵחַ עֲוֹלָתוֹ לְרֹאשׁוֹ שֶׁ
עֲזֹב לְרַחֲמוֹ (חס עס נמדר ונמעל):

הַאֲדַמָּה הַשְּׁגַת אֶרֶץ דְּרָךְ מְרָמָה הוּא שִׁי
הַרְחֵק אֶת לְרִכָּה מֵאֵת הַמְרָמָה:
אֲשֶׁר אַחֲרַי שִׁיעִיר רַעֲיוֹ אֶסִּיר שִׂיא
שִׁיעִירִים רַשְׁעֵתוֹ (חס חס הוה חס
סס ויסר):

אִם תִּחְקֹר מַעֲרִים אִם תִּמְצָא
מְזוּמִּים אֲזִי תִשְׁלַמְם מִפְעֻלָּם
(ורעס):

עֲבָרִים עֲמֹד בְּמִלְחַמַת רַשְׁעִים יִמְנַע שִׁיב
מְזוּרָאָם (מכני סנזורים):

אֶהְרֹגִי תִמְנֶה אֹתוֹ תִמְשַׁחֲנוּ
אִם תִּלְחֲמוּ אֵלָיו תִּשְׁמַעוּן (חס
סנדר חל העס כוזת וכוזת):

זה כנ"ל מיתתו בחנק: (הזה)
שלא להתנבא בשם ע"ו,
כמ"ש העונש על זה, ואשר
ידבר בשם אלהים אחרים
ומת וכו' ומיתתו היא חנק,
וזה העיקר והכלל לא ענש
אלא א"כ הזהיר, ואזהרה
על זה מצינו שהוא בכלל
ושם אלהים אחריו לא חזקוהו,
אף שהוא לא לענין אחר.
הוא כולל גם את זה, ואין
זה לא שבכללותו, כיון
שהעונש מבואר בכל ענין
וענין, וזה דעת הרמב"ם
ז"ל, ונוהג איסור זה בכ"מ
ובכ"ז בוי"ן: (תאריכו) שלא
לירוא מלהרוג נביא שקר
כמ"ש לא תגורו ממנו, ונוהג
בזמן הבית ואמרו חז"ל שאין
דנין נביא שקר אלא בב"ד
של שבעים ואחד: (ימים)
להפריש ערי מקלט, כמ"ש
תכין לך הדרך ושלשת וכו',
ושש ערי המקלט היו קולטות
בין לדעת ובין שלא לדעת
ושאר ערי הלויים לא היו
קולטות אלא לדעת, ונוהג
בזמן שישראל שרוין על
אדמתו, ומוטלת על המלך
ועל הצבור: (על) שלא
להמול ולרחם על הרוצח או
חובל, כמ"ש לא תחוס

עיניך וכו' והדיין העובר על זה, עבר על לאו, ואין לוקין עליו, לפי שאין בו
מעשה, ואף בח"ל אף שאין בו כח לרד"נ מכל מקום ראוי לענשם כפי חשעה
שצריכה: (האדמה) שלא להשיג גבול, כמ"ש לא תסיג גבול רעך וכו', ולשון כפרי
והלא נאמר לא תגזול, מלמד שעובר בשני לאוין, יכול אף בח"ל ת"ל בנחלתך
וכו', נמצא בח"ל אם בחזקה עשה עובר בלא תגזול, ואם בסתר עובר על לאו דלא
חננוב, וזהו בח"ל, אבל בארץ ישראל עובר בשני לאוין, ונוהגת בכ"מ ובכ"ז בוי"ן,
ואם עבר על זה אין לוקין עליו, כיון שניתן לתשלומין: (אשר) שלא יקום דבר
בערות ער אחר, כמ"ש לא יקום ער אחר באיש וכו', ואמרו ז"ל לכל עון ולכל חטאת
הוא דאינו קם, אבל קם הוא לשבועה, ונוהגת בכל מקום ובכ"ז לענין דיני ממונות
שנוהגת היום: (אתם) לעצות לעדים כאשר זממו, כמ"ש ועשיתם לו כאשר זמם
וכו', ונוהגת מצוה זו בארץ ישראל בזמן שיש ב"ד סמוכין לפי שהוא קנס ואין דנין
דיני קנסות, אלא בב"ד סמוך: (עברים) שלא לירא מן האויבים במלחמה כמ"ש
אל תיראו ואל תחפזו וכו': (אח) למשוך כהן למלחמה ולדבר אליהם ג' פסוקים
מי האיש אשר נטע כרם וכו', ומוטלת על הציבור בזמן שא"י בישובה, ואם עברו

שירת לחיים

יכין

ל

ל"ח

מ"ע

רמו הירדן השלמה יקראו ראשונה דרך
גחת האומות יכניעו צונם
דרך נכנעים (חו תנו נעון):
שמה שבעה מלכים הירועים שמזר שיג
מלהחיות הנשמה:
לרשתה למלחמה דאישאל תשחיתו שיר
העץ (ולא סוס חיצו וסחה):
רמו וידבר ובשחלל ימצא דקור באדמה
ראה ושמוז יעשה דתו בעגלה
דאיה (כי לא נודע הדבר):
ה' יערפו העגלה ובנחל הארץ שמו
ימנע העבודה וגם הזריעה
(כמורה וכמורה):
כי תצא ים כ"ז מ"ע ומ"ז ים:
ריו אל אומה לשבניה איו להשוות
אותה לישראלית (כמסמך נח יסחב):
משה מלמכור שבניה ה שמר מפני שמו
שזהו החרפה (וגולה סוסה):
בעצם בעברות עברים צנה מלהעמר שיו
בה עבודת צרכיו מ שפחה (כי
סיו מעלמו עוס):
ריח היום הנסקל יתלה וקלונז מגולה
(כל סיוס):
חזה הלכת זה התלוי השמר זה שיה
הלילה (וקללת חללים סיו סדנר סוס):
רימ לאמר לקבור אותו מהרה ראה (ועס
כנחמר):
רכ עלה עמיתך להשיבו האבירה (חיו
דנר מחוד נעלה):
תמכרנה וכו': (בעצם) שלא להעבירה אחר שבא עליה, כמ"ש לא תתעמר בה תחת תחת אשר
עניתה ור"ל שלא לעשויה פילגש או שפחה: (היום) לתלות המחוייב תחילה, כמ"ש
ותלית אותו על עץ רדיו תתלית הוא רק במגדף ועובר ע"א: (הזה) שלא להליו תחלו
כמ"ש לא תליו נבלתו וכו': (לאמר) לקברו בו ביום וכן לכל המתים כמ"ש כי קבור
תקברנו ביום ההוא, ולשון ספריזה מ"ע, ונוהגת לענין הריגו ב"ד בזמן שנוהג דיני נפשות
ולענין שארי מחים בכ"מ ובכ"ז בוז"ו, ואם עבר על זה והליו את המת שלא לכבודו
ביטל העשה, מלבד שעבר על הלאו: (עלה) להשיב אבירה לבעלים. כמ"ש חשב

ולא מינו כהן משה בטלו
עשה זו: (הירדן) לשלוח
שלוש לערים שצרו עליהם,
כמ"ש כי תקרב אל עיר
וקראת אלי' לשלום, ואם
עברו ולא עשו כן ביטלו
עשה זו: (שמה) שלא
להחיות נשמה מ' עממים,
כמ"ש לא תחיה כל נשמה:
(לרשתה) שלא להשחית
אילני מאכל, כמ"ש לא
תשחית את עצה וכו', ונוהג
בכ"מ ובכ"ז בוז"ו ואם השחי'
אילני מאכל המפורשים בקר,
חייב מלקו'. ועל שארי השחת'
בכל דבר שאינו מפורש, מוכן
אותו מכת מדרות: (וידבר)
לערוף את העגלה בנחל,
כמ"ש כי ימצא חלל וכו',
ונוהגת בזמן שא"י היא
בישובה, וחמש קנים מב"ד
הגרול שבירושלים היו מורדי',
ועל זקני העיר מצות העגלה
ורחיצת ידיס וקריא הפסוקים
ידינו לא שפכו וכו': (ה')
שלא לעבוד ולירוע בנחל
איתן, כמ"ש אשר לא יעבד
בו ולא יורע, ואסורע בנחל
איתן לוקה, ותעבורה וזריעה
הוא לאו אחר ואינו לוקה
שתיים על העבורה, ועל
הזריעה: (אל) לעשו' ליפת
תואר כמשפט הכתוב, כמ"ש
וראית בשבי' אשת יפת תואר
וכו', ואם עבר ולא עשה
כמשפט ביטל עשה זה:
(משה) שלא למכור יפת
תואר אחר שבא עליה ביאה
אחת כמ"ש והיה אם לא
תפצחה וכו' ומכור לא
תמכרנה וכו': (בעצם) שלא להעבירה אחר שבא עליה, כמ"ש לא תתעמר בה תחת תחת אשר
עניתה ור"ל שלא לעשויה פילגש או שפחה: (היום) לתלות המחוייב תחילה, כמ"ש
ותלית אותו על עץ רדיו תתלית הוא רק במגדף ועובר ע"א: (הזה) שלא להליו תחלו
כמ"ש לא תליו נבלתו וכו': (לאמר) לקברו בו ביום וכן לכל המתים כמ"ש כי קבור
תקברנו ביום ההוא, ולשון ספריזה מ"ע, ונוהגת לענין הריגו ב"ד בזמן שנוהג דיני נפשות
ולענין שארי מחים בכ"מ ובכ"ז בוז"ו, ואם עבר על זה והליו את המת שלא לכבודו
ביטל העשה, מלבד שעבר על הלאו: (עלה) להשיב אבירה לבעלים. כמ"ש חשב

שירה לחיים

יכין

ל"ח	אל	מ"ע	תשיבם לאחיד, ונוהג בכ"מ ובכ"ז בוי"ן, ואם מוצא מציא' ולא השיב, בטל עשה זו, ומלבד הלאו שעבר: (אל) שלא להעלים עין, מאבירת ישראל, כמ"ש לא תוכל לתת עלם: (הר) שלא להניח בהמת חבירו נופלת תחת משאה, כמ"ש לא תראה את חמור אחיד וכו' וזהו ל"ח, ואם עבר ולא סייע, עובר על ל"ח זו ונעל עשה: (העברים) לטעון המש שנפל עם חבירו, כמ"ש הקסתקי' עמו, ואמרו ו"ל פרוק בחנם וטעינה בשכר: (הזהר) שלא תלבוש האשה מלבושי איש, כמ"ש לא יהיה כלי גבר על אשה, ואם עברה ולבשה מלבושים המיוחדים באותו מקום לאנשים בלבד, חייבת מלקות: (הר) שלא ילבוש האיש מלבושי אשה, כמ"ש ולא ילבש גבר שמלת אשה וכו', ואם עבר ולבש מלבושי נשים, או שלקט שערות לבנות מחוך שהורות, או שצבע אפי' שעד אחת, חייב מלקות: (נבו) שלא ליקח קן צפור אם על בנין, כמ"ש לא תקח האם על הבנים: (אשר) לשלוח האם מן הקן קודם שיקח הבנים, כמ"ש שלח תשלח את האם וכו'.
אל	הר	רכא	ונוהגת בכ"מ ובכ"ז בוי"ן, ואם עבר ולקח האם על הבנים, ביטל העשה ועבר על הלאו ולא זו ניתק לעשה, ואם מתה האם קודם ששלחה, או ששלחה אחר ואי אפשר לו לקיים העשה או לוקח: (בארץ) לעשות מעקה לגגו, כמ"ש ועשית מעקה לגגך: (מואב) שלא להניח מכשול ברשותו, כמ"ש ולא תשים דמים בביתך, ואמרו בספרא ועשית מעקה זהו מ"ע ולא תשים דמים זהו ל"ח, ונוהג בכ"מ ובכ"ז בוי"ן, והעובר ביטל עשה ול"ח: (אשר) שלא לזרוע כלאים בכרם, כמ"ש לא תזרע כרמך כלאים, ואינו חייב עד שיוזע חטה ושעורה וחרצן במפולת יד, ונוהג איסורו מן התורה בא"י לבר, ומדרבנן אפי' בח"ל, אף שכלאי זרעים אינם נוהגים בח"ל אפילו מדרבנן, ואם עבר וזרע חטה ושעורה וחרצן במפול' יד, מיד שזרע לוקח בא"י, ובח"ל מכת מדרות, ולענין איסור הנאה אינו אסור בהנאה עד לאחר חשרשה, וכמו שאמרו זרוע מעיקרו בחשרשה, זרוע ובא תוספות: (על) שלא לאכול כלאי חכרם, כמ"ש פן תקדש וכו' ופי' רש"י ז"ל, פן תוקד אש, וכל מקום שנאמר השמר פן ואל אינו אלא ל"ח ונוהג איסור הנאה בכלאי חכרם בוי"ן מן התורה בא"י.
אל	הר	רכא	ונוהגת בכ"מ ובכ"ז בוי"ן, ואם עבר ולקח האם על הבנים, ביטל העשה ועבר על הלאו ולא זו ניתק לעשה, ואם מתה האם קודם ששלחה, או ששלחה אחר ואי אפשר לו לקיים העשה או לוקח: (בארץ) לעשות מעקה לגגו, כמ"ש ועשית מעקה לגגך: (מואב) שלא להניח מכשול ברשותו, כמ"ש ולא תשים דמים בביתך, ואמרו בספרא ועשית מעקה זהו מ"ע ולא תשים דמים זהו ל"ח, ונוהג בכ"מ ובכ"ז בוי"ן, והעובר ביטל עשה ול"ח: (אשר) שלא לזרוע כלאים בכרם, כמ"ש לא תזרע כרמך כלאים, ואינו חייב עד שיוזע חטה ושעורה וחרצן במפולת יד, ונוהג איסורו מן התורה בא"י לבר, ומדרבנן אפי' בח"ל, אף שכלאי זרעים אינם נוהגים בח"ל אפילו מדרבנן, ואם עבר וזרע חטה ושעורה וחרצן במפול' יד, מיד שזרע לוקח בא"י, ובח"ל מכת מדרות, ולענין איסור הנאה אינו אסור בהנאה עד לאחר חשרשה, וכמו שאמרו זרוע מעיקרו בחשרשה, זרוע ובא תוספות: (על) שלא לאכול כלאי חכרם, כמ"ש פן תקדש וכו' ופי' רש"י ז"ל, פן תוקד אש, וכל מקום שנאמר השמר פן ואל אינו אלא ל"ח ונוהג איסור הנאה בכלאי חכרם בוי"ן מן התורה בא"י.
ל"ח	אל	מ"ע	תשיבם לאחיד, ונוהג בכ"מ ובכ"ז בוי"ן, ואם מוצא מציא' ולא השיב, בטל עשה זו, ומלבד הלאו שעבר: (אל) שלא להעלים עין, מאבירת ישראל, כמ"ש לא תוכל לתת עלם: (הר) שלא להניח בהמת חבירו נופלת תחת משאה, כמ"ש לא תראה את חמור אחיד וכו' וזהו ל"ח, ואם עבר ולא סייע, עובר על ל"ח זו ונעל עשה: (העברים) לטעון המש שנפל עם חבירו, כמ"ש הקסתקי' עמו, ואמרו ו"ל פרוק בחנם וטעינה בשכר: (הזהר) שלא תלבוש האשה מלבושי איש, כמ"ש לא יהיה כלי גבר על אשה, ואם עברה ולבשה מלבושים המיוחדים באותו מקום לאנשים בלבד, חייבת מלקות: (הר) שלא ילבוש האיש מלבושי אשה, כמ"ש ולא ילבש גבר שמלת אשה וכו', ואם עבר ולבש מלבושי נשים, או שלקט שערות לבנות מחוך שהורות, או שצבע אפי' שעד אחת, חייב מלקות: (נבו) שלא ליקח קן צפור אם על בנין, כמ"ש לא תקח האם על הבנים: (אשר) לשלוח האם מן הקן קודם שיקח הבנים, כמ"ש שלח תשלח את האם וכו'.
ל"ח	אל	מ"ע	תשיבם לאחיד, ונוהג בכ"מ ובכ"ז בוי"ן, ואם מוצא מציא' ולא השיב, בטל עשה זו, ומלבד הלאו שעבר: (אל) שלא להעלים עין, מאבירת ישראל, כמ"ש לא תוכל לתת עלם: (הר) שלא להניח בהמת חבירו נופלת תחת משאה, כמ"ש לא תראה את חמור אחיד וכו' וזהו ל"ח, ואם עבר ולא סייע, עובר על ל"ח זו ונעל עשה: (העברים) לטעון המש שנפל עם חבירו, כמ"ש הקסתקי' עמו, ואמרו ו"ל פרוק בחנם וטעינה בשכר: (הזהר) שלא תלבוש האשה מלבושי איש, כמ"ש לא יהיה כלי גבר על אשה, ואם עברה ולבשה מלבושים המיוחדים באותו מקום לאנשים בלבד, חייבת מלקות: (הר) שלא ילבוש האיש מלבושי אשה, כמ"ש ולא ילבש גבר שמלת אשה וכו', ואם עבר ולבש מלבושי נשים, או שלקט שערות לבנות מחוך שהורות, או שצבע אפי' שעד אחת, חייב מלקות: (נבו) שלא ליקח קן צפור אם על בנין, כמ"ש לא תקח האם על הבנים: (אשר) לשלוח האם מן הקן קודם שיקח הבנים, כמ"ש שלח תשלח את האם וכו'.

שירה לחיים

יכין

לד

מ"ע

ל"ח

פני פֶּר נֶצֶמֶר יַעֲרֶהוּ סָדֵר נֶצֶמְרִים שֶׁכֵּן
יִחְרִיו סְעוּלָתָם נִמְנַע יִהְיֶה (כ)
זכר שני מיני):

ירחו יִרְחִיק רִיכּוּסֵי חוּטִים וְצֶמֶר שֶׁכַח
יִכּוֹסֶה רֹאשׁוֹ חִיבוּרִים נֶאֱרִיבָתָם
(כי דע הוּא לִפְסוֹ וְכוּמוֹ):

רכר וראה וְתִקְדַּשׁ רֹאשׁוֹנָה אֶת הָאֶשֶׁר
וְתַחַת רִשׁוֹתָי אֶחָד הִבְיָאָה:

רכה את אִשָּׁה תִּנָּשָׂא אִם תִּזְאָנֶת אִשָּׁה
תֵּצֵא אֵלֶיהָ תִּמִּיר אֶשְׁתּוֹ תִּהְיֶה
(על זחל):

ארץ אִיסוּר רִיחּוּקָהּ צֶלָה (לח יוכל שֶׁכַח
לִשְׁמֹעַ כָּל יְמֵיו חֹסֵר הוּא חֵי עַל הַחֶדֶן):

רכו כנען בְּאֶשֶׁר גִּתְּאֶרְסָה עֲשָׂתָה גִּיאוּף
בֶּן נִסְקָלֶת עִם גִּזְאָפָה (למען עושי
דע לִסְכִּינֵעַ):

אשר אֶרְסָה שֶׁנֶּאֱנָסָה רִחְמָה אֶסוּר
שֶׁיִּגְיַעֲנָה רִצָּה (יח עשה לה כְּמוֹ
וְכִיסָר):

רכז אני אֲנִי נֶעְרָה שְׂאֵנָה (כי תחת יופי
וְסַעוּנִי):

נתן נֶאֱנָסָה תִּהְיֶה נִשְׂוֹאָתוֹ נִמְנַע שֶׁלֹא
תִּהְיֶה נִגְרָשֶׁת (חפ חס לִי סְקִלִים יתן):

אינו לוקה אלא אחת, כשהתרו אותו התראה אחת, אבל אם התרו אותו לפשוט ושהה כדי לפשוט ולא פשט, חייב על כל שחייה ושהייה: (וראה) לישא אשה בכתובת קדושים, כמ"ש כי יקח איש אשה ובא אליה, ובג' דרכים נקנית בכסף, ושטר, וביאה, ואם נשא בלי שיקדשנה תחילה בימל עשה זו: (את) שתשב אשת מוציא שם דע תחתיו לעולם, כמ"ש ולו תהיה לאשה, ולענין מלקות וקנס אינו אלא בזמן חבית, ולענין לישיב תחתיו לעולם, אף בזמן הזה: (ארץ) שלא יגרשנה לעולם, כמ"ש לא יוכל לשלחה כל ימיו: (כנען) לסקול המחוייב סקילה, וא' מהן נערה המאורסת, כמ"ש וסקלתם אותם באבנים, ונוהג בזמן חבית וב"ר שעברו ולא סקלו למי שנתחייב אף שהמיתו אותו מיתה אחרת, בטלו עשה זו: (אשר) שלא לדון למי שהוא אנוס בחטא, כמ"ש ולנערה לא תעשה דבר וכו', ונוהג בכ"מ ובכ"ו שלא לענוש האנוס, ואם עבר וענש, עבר על לאו, ואין לוקין עליו, לפי שאפשר לעבור עליו מבלי מעשה כגון דיין שצוה להלקותו, ולְהַרְמִיבֵן ז"ל אין זה הלא מניעה אלא שלילה לפטור נערה המאורסת וכמו שאמרו אונס רחמנא פטרי זהו ראי' שאינו אוהרה. רק פטור: (אני) שישא המאנס אותה נער' לו לאשה ויתן קנס, כמ"ש ונתן האיש השוכב וכו', ולענין הקנס חמשים כסף אינו נהוג אלא בזמן חבית, ולענין הנשואיו שישאנה, הוא מצות אף בימן הזה: (נתן) שלא יגרשנו כל ימיו,

ובח"ל מדרבנן לדעת קצת מפרשים ואם עבר ואכל או נהנה בכלאי הכרם של א"י חייב מלקי אפי' אם אכל שלא בדרך הנאתו, ומכלאי כרם של ח"ל, האוכל או חנהנה עובר איסור מדרבנן לדעת קצת מפרשים כנ"ל: (פני) שלא לעשות מלאכה בשני מיני בחמה. כמ"ש לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו, ונוהג איסורו בכ"מ ובכ"ז בור', ואם עבר וחדש, או זרע או משך או הנהיג שני מיני אחד טמא ואחר טהור, אפי' הנחנין בקול, חייב מלקי מדאורייתא, ואם בשני מיני טהורים, או טמאים שהם כלאים בהרבעה, חייב מכת מדרות מדרבנן: (ירחו) שלא ללבוש שעטנו, כמ"ש לא תלבש שעטנו צמר ופשתים וכו', ונוהג איסורו בכ"מ ובכ"ז בור', ואם לבש או כסת אה עצמו בכלאים דאורייתא לוקה, בכלאים דרבנן מכת מדרות, ומן התורה צ"ל שוע, וטווי, ונח, והלבדן אסורין מדרבנן לדעת קצת מפרשים, ולדעת קצתן אף הלבדי' אסורי' מדאוריית', והלובש כלאי' אפי' כל היום

שירח לחיים

יכין

לִי	לִבְנִי	מ"ע	כמ"ש חתה אשר ענה לא יורל לשלחה וכו': (לבני) שלא ישא סרוס בת ישראל: כמ"ש לא יבוא פצוע דכה וכו', ונוהג איסור זה בכ"מ ובכ"ז, ואס עבר ונשא פצוע דכה או כרות שפכה, לבת ישראל ובעלה, לוקה, אבל מות' לישא גיור' או משוחרר', וליש מפרשים בביאה לבד בלא נשואין עובר: (וישראל) שלא ישא ממזר בת ישראל, כמ"ש לא יבוא ממזר בקהל ה', ונוהג איסור זה בכ"מ בכ"ז בוי"ן, ואס קידש ממזר לישראלית או ישראל למנוז' ובעלה אח"כ, לוקה והולדע' הרמב"ם ז"ל, אבל יש מפרשים דבניא' לתור אף בלי קדושין לוקין: (לאחזה) שלא יבוא עמון ומואב בקהל ה', כמ"ש לא יבוא עמוני ומואבי וכו' וכו' והוא אחר שבא סנהדיב ונילבל את האומות, כולן מותרין לכל פריש מרוב' פריש: (ומת) שלא לדרוש שלמס לעולם, כמ"ש לא תדרוש שלמס וכו': (בהר) שלא להרחיק ארומי מדור שלישי, כמ"ש לא תחעב ארמי וכו' דור שלישי יבוא להם וכו', ודוד ג' הוא בין בני של הנר, ונוהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים
לִי	לִבְנִי	מ"ע	ובנקבות ואס תרחיקם, עבר על לאו זה ואין לוקין עליו לפי שאין בו מעשה: (אשר) שלא להרחיק מצרי דור שלישי כמ"ש לא תחעב מצרי וכו': (אמה) שלא יכנס שמא להר הבית שהיא מחנה ליה, כמ"ש איש אשר לא יהיה טהור מקרה וכו' לא יבוא אל תוך המחנה ואמר וז"ל ויצא אל מחוץ למחנה, זו מחנה שכינה, לא יבוא אל תוך המחנה זו ליה, ונוהג מצוה זו שלא יכנס טמא בין זכר בין נקיבה בהר הבית אפי' בזמן הזה, דקדושתם חל אף כשהם שוממי': (עלה) להתקין מקום לפנות בו, כמ"ש ויד חיה לך וכו' ולשון ספרי אין יד אלא מקום, ונוהגת בזמן הבית בזכרים הלוחמים, ואס עבר וטינף את המחנה ביטל עשה זו: (שמה) להתקין יתר לחפר בו, כמ"ש ויתר תהי' לך וכו': (והאסף) שלא להסגיר עבר שברח אל אדוניו, כמ"ש לא תסגיר עבר אל אדניו, ובענר שברח מח"ל לארץ הכתוב מדבר, ונוהגת מצוה זו אפי' בזמן הזה בוי"ן ואס עבר ומסר לאדוניו, עובר על לאו אבל אין לוקין, כי שמא לא יעבור בו אדניו ואין מלקין מוספק: (אל) שלא להונות עבר הבוחר מח"ל לאדן ישראל, כמ"ש עמך ישב וכו' לא תיונו, ואס עבר והונח אותו אין
לִי	לִבְנִי	מ"ע	לכמ"ש חתה אשר ענה לא יורל לשלחה וכו': (לבני) שלא ישא סרוס בת ישראל: כמ"ש לא יבוא פצוע דכה וכו', ונוהג איסור זה בכ"מ ובכ"ז, ואס עבר ונשא פצוע דכה או כרות שפכה, לבת ישראל ובעלה, לוקה, אבל מות' לישא גיור' או משוחרר', וליש מפרשים בביאה לבד בלא נשואין עובר: (וישראל) שלא ישא ממזר בת ישראל, כמ"ש לא יבוא ממזר בקהל ה', ונוהג איסור זה בכ"מ בכ"ז בוי"ן, ואס קידש ממזר לישראלית או ישראל למנוז' ובעלה אח"כ, לוקה והולדע' הרמב"ם ז"ל, אבל יש מפרשים דבניא' לתור אף בלי קדושין לוקין: (לאחזה) שלא יבוא עמון ומואב בקהל ה', כמ"ש לא יבוא עמוני ומואבי וכו' וכו' והוא אחר שבא סנהדיב ונילבל את האומות, כולן מותרין לכל פריש מרוב' פריש: (ומת) שלא לדרוש שלמס לעולם, כמ"ש לא תדרוש שלמס וכו': (בהר) שלא להרחיק ארומי מדור שלישי, כמ"ש לא תחעב ארמי וכו' דור שלישי יבוא להם וכו', ודוד ג' הוא בין בני של הנר, ונוהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים
לִי	לִבְנִי	מ"ע	ובנקבות ואס תרחיקם, עבר על לאו זה ואין לוקין עליו לפי שאין בו מעשה: (אשר) שלא להרחיק מצרי דור שלישי כמ"ש לא תחעב מצרי וכו': (אמה) שלא יכנס שמא להר הבית שהיא מחנה ליה, כמ"ש איש אשר לא יהיה טהור מקרה וכו' לא יבוא אל תוך המחנה ואמר וז"ל ויצא אל מחוץ למחנה, זו מחנה שכינה, לא יבוא אל תוך המחנה זו ליה, ונוהג מצוה זו שלא יכנס טמא בין זכר בין נקיבה בהר הבית אפי' בזמן הזה, דקדושתם חל אף כשהם שוממי': (עלה) להתקין מקום לפנות בו, כמ"ש ויד חיה לך וכו' ולשון ספרי אין יד אלא מקום, ונוהגת בזמן הבית בזכרים הלוחמים, ואס עבר וטינף את המחנה ביטל עשה זו: (שמה) להתקין יתר לחפר בו, כמ"ש ויתר תהי' לך וכו': (והאסף) שלא להסגיר עבר שברח אל אדוניו, כמ"ש לא תסגיר עבר אל אדניו, ובענר שברח מח"ל לארץ הכתוב מדבר, ונוהגת מצוה זו אפי' בזמן הזה בוי"ן ואס עבר ומסר לאדוניו, עובר על לאו אבל אין לוקין, כי שמא לא יעבור בו אדניו ואין מלקין מוספק: (אל) שלא להונות עבר הבוחר מח"ל לאדן ישראל, כמ"ש עמך ישב וכו' לא תיונו, ואס עבר והונח אותו אין

ובנקבות ואס תרחיקם, עבר על לאו זה ואין לוקין עליו לפי שאין בו מעשה: (אשר) שלא להרחיק מצרי דור שלישי כמ"ש לא תחעב מצרי וכו': (אמה) שלא יכנס שמא להר הבית שהיא מחנה ליה, כמ"ש איש אשר לא יהיה טהור מקרה וכו' לא יבוא אל תוך המחנה ואמר וז"ל ויצא אל מחוץ למחנה, זו מחנה שכינה, לא יבוא אל תוך המחנה זו ליה, ונוהג מצוה זו שלא יכנס טמא בין זכר בין נקיבה בהר הבית אפי' בזמן הזה, דקדושתם חל אף כשהם שוממי': (עלה) להתקין מקום לפנות בו, כמ"ש ויד חיה לך וכו' ולשון ספרי אין יד אלא מקום, ונוהגת בזמן הבית בזכרים הלוחמים, ואס עבר וטינף את המחנה ביטל עשה זו: (שמה) להתקין יתר לחפר בו, כמ"ש ויתר תהי' לך וכו': (והאסף) שלא להסגיר עבר שברח אל אדוניו, כמ"ש לא תסגיר עבר אל אדניו, ובענר שברח מח"ל לארץ הכתוב מדבר, ונוהגת מצוה זו אפי' בזמן הזה בוי"ן ואס עבר ומסר לאדוניו, עובר על לאו אבל אין לוקין, כי שמא לא יעבור בו אדניו ואין מלקין מוספק: (אל) שלא להונות עבר הבוחר מח"ל לאדן ישראל, כמ"ש עמך ישב וכו' לא תיונו, ואס עבר והונח אותו אין

שירת לחיים

לה יכין

ל"ת

מ"ע

עמך עזוב מלבעול ישראלית בקרשה שמא
(דק לקדס כית חמוני סלומי):
כאשר כל א תנן שיקדכך מוש (וייעניי שמב
ה' זה יוסב):
מת מנשה תרבות מרעה תמניע שמג
(כי לא תחיה נחמן תחית סמת):
רל אחרן אומות ה עולם ריבותם נשוד
(חסנעם עמתין):
אחיך איחור חובותיה ימנע באשר שמד
אלו חגים יעברו כולם (כי דרים
ידסני ה' חלדיק):
רלא כהר כמצא השפתים ראה בקיום
הפקת רצונה (ולום חל תנהל על סיד
ולנן חל יוסב):
רלב ההר השכיר העובר רעבנו השביעה
הפק רצנו (לסיוס למלכתו זרת
ונמסר):
ויאסף ולא יתן אל סלסל פועל (חל שמח
כליו לסחס):
כמ"ש לא תביא אתנו ונה וכו', ונהג בזמן הבית ואם הקריב אתנו או מחיר כלב
חייב מלקות כדון מקריב בעל מוס. והרמב"ן ז"ל מיהא אתנו ומחיר בשני לאוין:
(מת) שלא יתן הלוח ריבי' לישראל. או לקחת מישראל, כמ"ש לא תשיך לאחיד
וכו' ואמרו חז"ל בפ' שהלוח עובר משום לא תשיך ר"ל לא תנשך: (אחרן) להלוות
לנכרי בדיבית, כמ"ש לנכרי תשיך, ואמרו בספרי זו מ"ע, ואם עבר והלוח לעכו"ם
בלא ריבית רק תורת חסד, ביטל עשה זו, ולרמב"ן ז"ל לא בא הכתוב אלא
ליתן עשה ול"ת במלוח בדיבית: (אחיד) שלא לאחר נדרי יותר משלש רגלים,
כמ"ש כי תרור נדר וכו' לא תאחר לשלמו, ובא הקבלה שאין עוברין על לאו זה אלא
עד אחר ג' רגלים: (בהר) לקיים מוצא שפתיו כמו שנדר, כמ"ש מוצא שפתיו
וכו', והרמב"ן ז"ל תפס עליו, ואמר שיש שני מ"ע, מ"ע לקיים מוצא שפתיו
בנדרי גווה מזה הפסיק. ומ"ע לקיים נדרים ושבועות וביטוי, מפסוק ככל היוצא
מפיו יעשה ונוהגת בכ"מ ובכ"ו בוז"ן, ואם עבר ולא קיים נדרי גווה ונדרי ברק
חבית בזמן ג' ביטל עשה וכשעבר ג' רגלים עובר בכל תאחר וזמן הזה אם
נדר לצדקה, ג"כ ביטל עשה מיד, ולאחר ג' רגלים בכל תאחר לר"ה ולרעת
קצה עובר מיד בכל תאחר, ולענין נדרי ביטוי אם איחר לקיימן עד שבא ידיו
ביטול הנדר אזי עבר העשה דכל היוצא מפיו יעשה, וחלאו דלא יחל, ולא קודם
לכן אפי' אם עברו כמה רגלים: (ההר) להניח השכיר לאכול מהמחובר שעושה
בו, כמ"ש כי תבוא בכרם ועידך ואכלת וכו' ובשכיר הכתוב מדבר, ודעובר על
זה ביטל עשה זו: (ויאסף) שלא יתן אל כליו כמ"ש ואכלת ענבים כנפשך ואל

שירה לחיים

יכין

ל"ה

אסור לעת אומנותו לאכול או שמו
להניף אתם קצור אלומים
לעצמו (כי למלכתה הוא נשחט):

עצם מעצמיו שפאנה וישלחנה
על מגלה יבתוב ויגרשנה (מחליו):

עמיתה לנשיאנה עמר שמו
לגרשה עוזב לתחורה (אחר
סניסחת נעל):

אשר אשה שנה ראשונה אחר שמח
שנשאה ריחוקו אסור שצעה
רב (וחין זה סטוז וסיסר):

רלד מעלתם מצה עליו לשמח תשוקתו
מארהב (חר לה יתענז נשמחחס):

בי כל יחבול ברחיים שומר (חור שמש
לחקון העולס סלח לסחרינו):

בתוך בהרת השמר ובנגעים כולם שנ
כל תחלשם וטמאתם בלה
(סמח מלחחוק):

בני כל נעבז שראלי (חס הוא שנא
חיש עני):

ישראל ישראל ששקין רעהו אסור שנב
להליו (לעת הליון של הליו ודווס
וסחל):

רלה במי בהשבת משכון שומר בער
מלאכתו שיקבו (כלי לילה נלנה
וכלי יוט ציומי):

וכו', וניהג איסורו בכ"ט ובכ"ו: (בתוך) שלא לתלוש סימני צרעת, כמ"ש
חשמונ' בנגע צרעת וכו', וזה ל"ה מבואר בספרי ובמשנה, ונוהג בכ"מ ובכ"ו ובז' וכו'
וכי' שנצטרע וניכיר סימני טומאה ותלוש חייב מלקות: (בני) שלא למשכן ב"ח
בזרע, כמ"ש לא תבוא אל ביתו לעבט ונוהג בכ"ו בז' וכו', ואם עבר
ומשכן ב"ח בין בבית בן בחוץ, אין לוקין עליו, לפי שניחק לעשה. שנאמר חשב
תשיב לו את העבט וכו', ואם א"א לקיים כגון שאבר או נשרף המשכון או
חייב מלקות, ומהרא"ה תמה עליו, למח לא יפטר מן מלקות בתשלומין:
(ישראל) שלא למנוע מלהשיב המשכון לבעליו, כמ"ש לא תשכב בעבוט. ואם
עבר על זה ולא החזיר המשכון, אין לוקין עליו, לפי שאין בו מעשה: (במי)
לחשיב המשכון לבעליו בעת הצורך כמ"ש חשב תשיב לו וכו' ואם עבר על זה

כליך לא תחן: (אל) שלא
יאכל חפועל בשעת מלאכה,
כמ"ש וחרמש לא תניף על
קמת רעך, ור"ל עת הקצור
לא תקצור לעצמך, ואין לוקין
עליו. לפי שניתן לתשלומין,
וכל הניתן לתשלומין אין לוקין
עליו: (עמיו) לגרש בגט,
כמ"ש וכתב לה ספר כריתות
וכו', ואם גירשה ולא סתב
לה גט כדון, ביטל עשה,
והרי היא כאשת איש: (על)
שלא להחזיר גרושתו
משנישאת, כמ"ש לא יוכל
בעלה הראשון וכו', לשוב
לקחתה. והרמב"ן ז"ל
מנה בזה הכתוב שני לאוין,
הא' שלא להחזיר גרושתו
משנישאת, והשני, שלא
יבוא הבעל על אשתו אחר
שנית' בעדות חתני: (אשר)
שלא יצא החתן מביתו כל
חשני' אחר שנשאה, כמ"ש
ולא יעבור עליו לכל דבר וכו',
ועובר בשני לאוין על ולא
יעבור וכו', ועל לא יצא
בצבא: (מעלתם) שישמח
החתן עם אשתו שנה אחת
כמ"ש נקי יהיה לביתו ושמח
את אשתו אשר לקח. ואם
עבר על זה ביטל עשה, ויש
אומרים אם מחלה מותר:
(בי) שלא ימשכן בחובוכלים
שעושים בהם אוכל נפש,
כמ"ש לא יחבול רחם ורכב

שירה לחיים

לכונן

לית

מ"ע
רלו

מריבת מפעלות ר' ערו י' היה ב' יומא
ת' שלגמיו (מזנוחיו לא יוספת):

קדש קרובים דינם ש' בות (מלדון חו שנג
נ' העיד חיו כל חדש):

מדבר מ' להטות דין במשפט ר' מושם שגד
מ' רורים ד' לים ב' שמירה ר' ב' (ועונסו כסול ג' הדבר):

צ' צרת ת' אלמנה צ' ריכה נ' חבול שנה
צ' בענייה נ' שמר (כי יוספת נעוני
ולחנן):

רלו על עומר לשכחתו ע' שוי ל' הניה
ע' ניים ל' זכות וחל יתעל מע):

אשר א' לומים ש' שכחת ר' ט'ס א'סור שגו
ש' יאספו ר' שותף (כי נעוני ה' לא
יוכסר):

רלח לא ל' הכות א' רבעים ל' איש א' שר
ל' כבו אימן לעבור א' הורור (ודבר ה' לא חנל):

קדשתם קיבל דינו ש' א' מרהו ת' שמר שגו
מ' לה' סוף (ה' הכה ח' יומר חכמי
ח' מידתם):

אותי א' חונה ו' שורה ת' עבדים יותן שגח
א' בילחן ולא ת' חסום י' גיען (כו
ח' חמתי):

בתוך ב' ב'מה ת' קושר ולאנשים כולם שגמ
כל ת' נשא ו' יושבת ב' אלמנה (מסכת חתול):

השכחה, כמ"ש לא תשוב לקחתו וזהו לא הניח לעשה שאין לוקין עליו, ואם
לא קיימו ואי אפשר לקיימו. כגון שנאבד או נשדף העומר, אזי לוקה: (לא) לחלקו'
לרשע מלקות ארבעים כמ"ש והפילו חשופט וחכהו וכו' וב' של ש' לשח סמוכין
מלקין, ואם עברו ב' ד' ולא הלכו למחוייב, עברו מ"ע ו': (קדשתם) שלא לחסוף על
המלקות, כמ"ש לא יסוף וכו', ונחג איסור זה שלא להכות אדם מישראל בכ"מ
ובכ"ו בוי"ו, ולענין איסור המוסף במלקות בזמן שהיו ב"ד סמוכים, ואם הכה אחד
מישראל הכאה שחייב עליו תשלומין של פרוטה, אינו לוקה לפי שאין אדם לוקה
ונושלם ועל מכה קטנה שאינו חייב פרוטה, אזי לוקה: (איתי) שלא לחסום בהמת
בשעת מלאכתה, כמ"ש לא תחסום שור בדישו: ונחג איסור זה בכ"מ ובכ"ו בוי"ו,
ואם חסמה אפי' בקול לוקה, שנקימת עפתיו הוי מעשה, ואם שכר בהמה וחממה,
לוקה ומשלם ד' קבין לפרה וג' קבין לחמור: (בתוך) שלא תנשא היבמה לשוק עד

ביטל העשה ומלבד הלאו:
(מריבת) ליתן שכר שכר
ביומו, כמ"ש ביומו תתן
שכרו, ואם עבר על זה ביטל
עשה ומלבד הלאו: (קדש)
שלא יעיד קרוב זה על זה,
כמ"ש לא יומתו אבות על
בנים וכו' ובא הפי' בעדות
בנים, ואם עבר הדיין וקיבל
עדות קרוב וכו' ע"פי עדותו,
עבר על לאו זה ואין לוקין
עליו. לפי שאין בו מעשה:
(מדבר) שלא להטות משפט
גר ויתום, כמ"ש לא תטה
משפט גר יתום ואם עבר
והטה משפט הגר עובר בשני
לאוין, א' זה הנזכר כאן,
והשני על לא תעשו עול
במשפט, ואם היה גר ויתום
עובר בשלשה, א' משום גר
וא' משום יתום, וא' משום
לא תעשו עול הנ"ל: (צו)
שלא למשכן בגד אלמנה בין
עני' בין עשירה, ונחג איסור
זה בכ"ו בוי"ו, ואם משכנת
ונאבד המשכון שא"ל להחזיר
לה, חייב מלקות, אף שמקבל
אותו המלוה בפרעון חובו,
כן הוא לד' הרמב"ם ז"ל.
והרא"ה חמה עליו איך
הוא לוקה ומשלם: (על)
להניח עומר השכחה כמ"ש
ושכחת עומר וכו' לגר וכו'
יחיה, ונחג במקום שתרומו'
ומעשרות נוחגין שם:
(אשר) שלא ליקח עומר

שירה לחיים

יכין

לית

מ"ע

רלט בני

כִּיבְמָה נִקְשְׁרָה יִבְמָה (חס היה
חסד חתיו עדיני העלני):

רמ ישראל יש שאינו רוצה אותה לייבמה
יעשה שימוש רגל אחיו לחלוצ

(וחלון הנעל נקרא סמך נישאר):

רמא כי כאשר ירדוף ברוצח יקום כל
ישראל כאחים יהיו ברוצח
ישפוטוהו (דמו לשפוט):

מנגד מהצלתו נמנע נדר דין מיתתו שם
ננקום נליו דבתו (כי נס' נגד):

תראה תבער רוע אבני המשקל (נל שסא
יתלח ונל יראה):

רמב את אמנם תזכור אומרה תלחם
אתכם תמיד (ותם עשה לך נדרין הולחם):
רמג הארץ הרגם אברהם רקסם צררם (היה
לנגס נצור ונצק):

ושמה ועוזב שכתה ימן חלב (ני לה שסב
חזור דור נעמלק מלחמה):

כי תבוא יס ב' מ"ע וב' כ"ט:

רמד לא לענות אמרים ל בכורי ארץ
להביא אותם לבית אולמו
לסיפור ארמי לאכור אבי (וכו')
צסס מלח):

רמה תבוא תתורה בתרומות ומעשרות
אמונה (חל פני ה' נמקדסר כי תנוח):

אל אסור לאכול אוזן למעשר שסג
אף לשני (ויחנע מסולחן החל):

מג' מצות שנצטוו ישראל בשעת כניסתן לארץ, למחות זרע עמלק. ומי שיש לו
כח להרוג א' מורע עמלק אפי' בזמן היה ולא עשה, ביטל עשה זו: (ושמח)
שלא לשכות מה שעשה לנו עמלק, כמ"ש לא תשכח, ואם עבר ולא זכר לקרוא
בפיו מה שעשה לנו עמלק, ביטל עשה חנ"ל וגם לית זה: (לא) לקרות על
הבכורים ככתוב וענית ואמרת וכו' ונוחגת בא"י ובזמן הבית דווקא, ומדברנן היה
מביאין מסודיא ומערי סיחון ועוג. (תבוא) להתוודות ווידוי מעשר, כמ"ש ואמרת
וכו' בערתי הקדש מן הבית וכו' ואם עבר בזמן הבית ולא התוודה ביטל עשה:
(אל) שלא לאכול מעשר שני באיניו, כמ"ש לא אכלתי באני ממנו, וכל הקדשים
בכלל זה, ואם עבר ואכל כוית קדשים או מ"ש באיניו דאורייתא, שהוא יום

שתחלוץ. כמ"ש לא תהי
אשת המחה החוצה וכו', ואם
עבר ובא אליה, לוקה ועיקר
האזהרה הוא על האנשים,
וגם היא בכלל האיסור, ואפ"ש
שגם היא במלקות, א"ה סי'
קע"ג: (בני) לייב אשת אחי'
שמת בלא בנים, כמ"ש
יבמה יבוא עליה: (ישראל)
לחלוצ אם לא רצה לייבם,
כמ"ש וחלצה נעלו מעל
רגלו: (כי) להציל הנדרה
בנפשו של רודף, כמ"ש
וקצתה את כפה וכו' ואם
לא הצילו בא מאיבריו של
רודף, ואפ"ש בנפשו, ביטל
עשה זו, ומלבד שעבר על
ב' לאוין, על לא תחוס עיניך
ועל לא תעמוד על דם רעך:
(מנגד) שלא לחו' על הרודף,
כמ"ש ולא רחום עיניך:
(תראה) שלא להשהות
משקלות חסרות כמ"ש. לא
יחיה לך בכיסך אבן ואבן וכו'
איפה ואיפה, ונוחג בכ"ו
בו"ו ואם עבר ושהה אצלו
משקל חסר, ואפ"ש לא שקל
בהעובר על לאוזה, אבל אין
לוקין עליו. לפי שאין בו
נועשה, ועוד שאפילו עבר
ושקל בהם ניתן לתשלומין
ואין לוקין על לאו שניתן
לתשלומין: (ואח) לזכור
מעשה עמלק, כמ"ש וזכור את
אשר טעח לך עמלק: (הארץ)
למחות זרעו מן העול, כמ"ש
תמחה את זכר עמלק, וזאת
מוטלת על הציבור, וזו א'

שירה לחיים

לז יבין

ל"ת

מ"ע

הארץ חֲבִישׁוֹר אֶבְלָהָ רַחֵק צְרוּעַ (כי שִׁמְד
דרבנן מכון מדרות, וזהו
הלילה שלאחר יום הקבורה,
וכן הימים שבין מית' לקבור'
(הארץ) שלא לאכול מעש'
שני בטומא' כמ"ש שולא בערתר
ממנו בטומא, בין שהוא טמא
ואני טהור וכו', ונהג בזמן
הבית בוז"ן: (אשר) שלא
להוציא דמי מעשר שני,
אלא באכילה ושתייה, כמ"ש
ולא נתתי ממנו למת. ר"ל
לא הוצאתי בדבר שאינו מוקי'
את הגוף, ונהג בוז"ן בזמן
הבית, ואם עבר והוציא
מעות מ"ש על חוץ מאלו
הנ"ל, עבר על לאו זה,
ומשלם דמיו מביטו, ולוקה
מחם צורכי אכילה ואוכלן
בירושלים: (אני) ללכת
ולהדמו' לדרכי הש"י, כמ"ש
והלכת בדרכיו, ואמרו ו"ל, מה הוא רחום וכו', ונוהגת בכ"ז בוז"ן: (נתן) להקהל
כל ישראל בחג הסוכות במוצאי שמיטה, כמ"ש הקהל את העם האנשים והנשים
וכו', ונוהגת בזמן שישאל על אדמתו, ואם עבר איש או אשה ולא בא לשמוע
התורה בטל עשה זו: (לבני) לכתוב כל א' וא' מישאל ספר תורה לעצמו,
כמ"ש ועתה כתבו לכם את השירה הזאת וכו' ונוהגת בכ"מ ובכ"ז בזכרים, ואם
עבר ולא כתב ס"ת אפ"ש לו, ביטל עשה זו, וכל המקיים יקויים בו כל
הברכות והצלחות אור החיים הנצחיים ויוכה לחצות בנועם ה' ולבקד בחיכלו אמנ:

תושל בע

ואלו הן ז' מצות דרבנן:

